

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2025. április 22–24.
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Az Egyesült Államok és az Európai Unió venezuelai válságkezelési stratégiájának komparatív elemzése a 2016-2024 közötti időszakban

Jelige: *Intervenció*

Pályamunka lezárásának időpontja: 2024. november 18.

2025.

A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM EKÖP-24-1-186 KÓDSZÁMÚ
EGYETEMI KUTATÓI ÖSZTÖNDÍJ PROGRAM – A NEMZETI KUTATÁSI,
FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI
TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

EKÖP
Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
1.1.	<i>Témaválasztás indoklása</i>	<i>5</i>
1.2.	<i>Kutatási kérdések.....</i>	<i>5</i>
1.3.	<i>Kutatási módszertan</i>	<i>6</i>
2.	A Trump-kormány válságkezelési stratégiája.....	7
2.1.	<i>A 2017-es választások és a szektorális szankciók</i>	<i>7</i>
2.2.	<i>Az olajszankció</i>	<i>12</i>
2.3.	<i>Összefoglalás.....</i>	<i>14</i>
3.	A Biden-adminisztráció válságkezelési stratégiája.....	16
3.1.	<i>A kezdeti nehézségek</i>	<i>16</i>
3.2.	<i>A Saab-ügy és hatása</i>	<i>17</i>
3.3.	<i>A novemberi választások és hatásuk</i>	<i>18</i>
3.4.	<i>Az elbukott nyitás.....</i>	<i>19</i>
3.5.	<i>A Barbados-megállapodás</i>	<i>21</i>
3.6.	<i>A 2024-es választások előzményei.....</i>	<i>22</i>
3.7.	<i>Összefoglalás.....</i>	<i>24</i>
4.	Az Európai Unió válságkezelési stratégiája	26
4.1.	<i>Intő jelek</i>	<i>26</i>
4.2.	<i>A 2017/2063-as rendelet.....</i>	<i>27</i>
4.3.	<i>A rendelet kibővítései.....</i>	<i>28</i>
4.4.	<i>Összefoglalás.....</i>	<i>31</i>
5.	A korlátozó-intézkedések gazdasági, társadalmi, migrációs, és politikai következményei.....	33
5.1.	<i>Gazdasági következmények</i>	<i>33</i>
5.2.	<i>Társadalmi következmények</i>	<i>34</i>

5.3.	<i>Migrációs következmények</i>	36
5.4.	<i>Politikai következmények</i>	38
6.	A kutatás eredményei	40
	Szakirodalom	42
	Ábrajegyzék	50

1. Bevezetés

Venezuelai Bolíviai Köztársaság (Venezuela) Dél-Amerika északi részén elhelyezkedő állam, északról Trinidad és Tobago, a Karib-tenger, valamint az Atlanti-óceán, keletről Guyana, délről Brazília, nyugatról pedig Kolumbia határolja. Területe megközelítőleg 916445 km², így a Föld 33. legnagyobb területű országa.¹ Éghajlatára trópusi éghajlat jellemző az alacsonyabb területeken, míg a hegyvidékeken hűvösebb mérsékelt éghajlat. Természeti adottságait tekintve Venezuela rendelkezik bolygónk legnagyobb olajkészletével, azonban más ásványkincsekben is gazdag, úgy mind földgáz és kőolaj, valamint biodiverzitása kiváló jelentős folyórendszereinek köszönhetően, mint például az Orinoco.²

Nicolás Maduro, Hugo Chávez utódjaként, folytatta a chavista politikát, azonban komoly kihívásokkal nézett szembe, mivel a gazdasági helyzet rohamosan romlott.³ A gazdasági krízis az alacsony olajárak és az előző évtizedek túlköltekezése miatt súlyosbodott, így Maduro kénytelen volt drasztikus intézkedéseket bevezetni. A hiperinfláció és az alapvető élelmiszerek, gyógyszerek hiánya súlyos humanitárius válságot idézett elő, amely több millió ember kivándorlásához vezetett. Maduro megpróbálta fenntartani a chavizmus ideológiáját, de egyre inkább az autoriter eszközök felé fordult, beleértve az ellenzék elnyomását is.

Maduro rendszere egy új hatalmi struktúrában konszolidálódott, amelyben a kormány a törvényhozást, az igazságszolgáltatást és a médiát is fokozatosan az irányítása alá vonta.⁴ A rendszer legfőbb támasza a katonai elit volt, amely a gazdasági válság során közvetlen szerepet kapott bizonyos kulcsfontosságú ágazatokban, például az élelmiszer-ellátásban és a természeti erőforrások kezelésében. Az állami intézmények katonai felügyelete Maduro kormányát szinte elmozdíthatatlanná tette, még akkor is, amikor a társadalom jelentős része az ellenzék támogatása mellett állt.

A Maduro-rendszer kemény intézkedésekkel próbálta stabilizálni hatalmát. Az ellenzéki vezetők letartóztatásával, a médiatér kontrollálásával, valamint az Alkotmányozó Gyűlés létrehozásával – amely felülírta a parlament döntéseit – sikerült fenntartani a hatalmi monopóliumot. Bár a nemzetközi közösség számos szankcióval válaszolt, Maduro és a chavista rezsim megőrizte irányítását, még akkor is, ha a támogatottságuk bel- és külföldön is gyengült.⁵

¹ World Bank, 2023

² Heckel et al., 2024

³ Öner, 2021

⁴ Ellner, 2013

⁵ Romero & Mijares, 2016

Venezuela lakossága a Világbank 2016-os adatai⁶ szerint megközelítette a 31 millió főt, azonban a krízis fokozódásának hatására 2023-ra csak 29 millióra tehető, ezzel párhuzamosan pedig csökken a születéskor várható élettartam⁷, valamint növekszik a csecsemőhalandóság kockázata⁸.

1.1. Témaválasztás indoklása

Témaválasztásom három komponensből áll össze: egyrészt a venezuelai válság energiapolitikai relevanciájából, a kialakult migrációs-krízisből, illetve a 2024-es amerikai elnökválasztás eredményeinek várható geopolitikai következményeiből. Venezuela jelentősége a nemzetközi energetikai piacokon vitathatatlan, hiszen a világ legnagyobb olajtartalékával rendelkezik, így bármilyen ottani politikai vagy gazdasági feszültség közvetlen hatást gyakorol a globális olaj- és gázpiacokra. Donald J. Trump, az Egyesült Államok 45. elnöke korábban a nem vetette el Venezuela katonai intervenciójának ötletét se, azonban ehelyett egy sor szankcióval válaszolt a Maduro-rezsimnek. Várhatóan ismételten egy felhevült viszony várható a Trump-adminisztráció és a latin-amerikai állam között.⁹ A venezuelai migrációs-krízis a legnagyobb napjainkban, mára több, mint 7,7 millió állampolgár hagyta el országát a kialakult politikai, gazdasági és humanitárius válság okán.¹⁰ Az Európai Unió ebben a tekintetben egyfajta külső aktor, azonban a dolgozat során bemutatom, hogy egy tiszta, lekövethető és logikus válságkezelési stratégiát mutatott. A jelenlegi nemzetközi helyzet – amelyet az orosz-ukrán háború, valamint az izraeli válság is meghatároz – csak tovább fokozza az energiahordozók stratégiai szerepét, így Venezuelával kapcsolatban az Egyesült Államok és az Európai Unió eltérő válságkezelési stratégiáinak elemzése rendkívül időszerű és releváns.

1.2. Kutatási kérdések

Kutatási kérdéseim a következők voltak:

1. Milyen különbség figyelhető meg a Trump és Biden adminisztráció válságkezelési stratégiájában?
2. Milyen különbségek tapasztalhatóak az Európai Unió és az Egyesült Államok válságkezelési stratégiája között?

⁶ World Bank, 2023

⁷ WHO, 2024

⁸ Macrotrends, 2024

⁹ Kesling & Kurmanev, 2017

¹⁰ UNHCR, 2023

3. Sikeresnek tekinthető-e az Európai Unió és az Egyesült Államok válságkezelési stratégiája?

1.3. .Kutatási módszertan

A kutatás során kvalitatív és kvantitatív kutatómódszertant alkalmaztam, primer és szekunder forrásokkal dolgoztam, előbbi az Egyesült Államok és az Európai Unió hivatalos válságkezelési stratégiáira, kiadott rendeleteire, illetve angol nyelvű hírekre, utóbbi magyar és angol elemzésekre, hírekre vonatkozik. Az angol nyelvű és uniós dokumentumok, illetve hírek alapján mélyebb összefüggéseket tártam fel az eltérő politikai megközelítésekben. Ezt kvantitatív elemzéssel egészítettem ki, amely statisztikai és gazdasági adatokat vett figyelembe a szankciók és humanitárius helyzet hatásainak értékelésére. A kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinációja átfogó képet adott az amerikai és európai stratégiák következményeiről, s hatékonyságáról.

2. A Trump-kormány válságkezelési stratégiája

2016. november 8-án az Amerikai Egyesült Államok elnökválasztásán Donald Trump került ki győztesen, 62,985,106 szavazattal.¹¹ Bár a kampány során nem említette dél-amerikai politikájában a venezuelai krízis kezelésére vonatkozó terveit, elnökként több nagyléptékű és jelentőségteljes szankciót vezetett be az ország ellen, ezzel megpróbálva letörni a regnáló kormányt, Nicolas Maduroval az élén, mely az Egyesült Államok egy már korábban kialakult külpolitikai célja.¹² Donald Trump egy igen kemény és kérdéseket nem tűrő Venezeula-politikát vezetett be, az elnök a rezsimváltást „maximális nyomással” igyekezett elérni.¹³ Jelen fejezet célja bemutatni azt a 6, Venezuela Kormánya ellen hozott elnöki rendeletet („*Executive Order*”), mely döntő hatással bírt az Egyesült Államok máig tartó Venezuela-politikájára.

A bevezetett szankciókhoz ismernünk kell a 2015. március 8-i 13692. rendeletet, melyet Barack Obama adott ki „*Blocking and Suspending Entry of Certain Persons Contributing to the Situation in Venezuela*” címmel.¹⁴ Az elnök a rendeletben az ország történelmében először hirdetett ki nemzeti veszélyhelyzetet a venezuelai események kapcsán. Obama úgy ítélte meg, hogy a Maduro rezsim általi korrupció, emberi jogok megsértése, politikai ellenzék üldözése, valamint a sajtószabadság földbe tiprása fenyegetést jelent az Egyesült Államok nemzetbiztonságára, nemzeti érdekére és külpolitikájára. A rendelet vagyonblokkolást rendelt el, ennek során befagyasztották minden, a rezsim működtetésében résztvevő és érdekelt venezuelaiak amerikai területen található vagyonát, továbbá beutazási tilalmat rendelt el ezen személyek ellen.¹⁵ Ezen lépéssel Maduro az Egyesült Államok által személyesen szankcionált államfők közé „lépett fel”, olyan vezetők mellé, mint Zimbabwe elnöke, Robert Mugabe, Szíria elnöke, Bashar al-Assad és Észak-Korea legfelsőbb vezetője, Kim Dzsongun.

2.1. A 2017-es választások és a szektoriális szankciók

Venezuelában 2017. július 27-én tartották az Alkotmányozó Nemzetgyűlés választásait. Az ellenzék és a kormány egyaránt tartott különböző választási kampányeseményeket a politikai válság közepette, melyek során az ellenzék népszavazásában a lakosság véleményét

¹¹ Cook, 2016

¹² Arnson, 2016

¹³ Városi, 2021

¹⁴ Exec. Order No. 13692, 2018

¹⁵ The White House, 2015

kérte ki a tervezett Alkotmányozó Nemzetgyűlésről, míg az ellenzék a 1999-es alkotmány védelmében és elnökválasztások kikényszerítésére törekszik.¹⁶ A választást nagy nemzetközi visszhang övezte, az Egyesült Államok szankciójára ekkor már lehetett számítani, azonban a Maduro-rezsim kitartott, ahogy a venezuelai külügyminiszter, Samuel Moncada nyilatkozta *„Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés megválasztása a politikai szuverenitás aktusa. Semmi és senki sem állíthatja meg. Az Alkotmányozó Gyűlés megtörténik”*.¹⁷

Venezuela nemzetközi megítélésében sarkalatos pont következett be ezen választások után, mivel több, súlyos nemzetközi reakciót váltott ki: több amerikai és európai ország, köztük az Európai Unió is, jelezte, hogy nem ismeri el az új gyűlés legitimitását. A választást erőszakos összecsapások kísérték, amelyek legalább tíz halálos áldozatot követeltek, és emberi jogi visszaélésekről érkeztek jelentések.¹⁸ Az augusztus 8-án Limában találkozó regionális külügyminiszterek célja egy egységes politikai üzenet megfogalmazása volt, amely elítéli a választások eredményét, valamint szankciókat helyez kilátásba az emberi jogi visszaélésekért felelős venezuelai tisztviselők ellen.¹⁹

A választások során az ország választási tanácsának elnöke szerint több mint nyolcmillió ember, a választásra jogosultak 41%-a vett részt az alkotmányozó nemzetgyűlés tagjainak megválasztásában, az ellenzék azonban ezt az adatot valószerűtlennek tartotta, és becslései szerint a részvétel mindössze 12% volt.²⁰ Független megfigyelők és média hozzáféréseinek hiánya miatt a tényleges részvétel mértéke nem igazolható. A választás előtt közvélemény-kutatások alapján a venezuelaiak többsége ellenezte az alkotmányozó gyűlés létrehozását, de erről külön szavazás nem történt.²¹

Az Egyesült Államok a választásokra való egyfajta válaszként, 2017. augusztus 24-én vezette be az első szankciót, a 13808. számú rendelettel. Trump az Obama-kormány által hozott 13692. sz. rendeletből indult ki, azonban konkrét döntéseket és szankciókat hozott, melyek indoklásaként az alábbiakat fogalmazta meg *„(Venezuela kormánya által elkövetett) súlyos emberi jogi és alapvető szabadságjogok megsértése; felelőssége a venezuelai mélyülő humanitárius válságért; az illegitim Alkotmányozó Közgyűlés felállítása, mely megszilárdította a demokratikusan megválasztott Nemzeti Közgyűlés és a Venezuela Kormányának hatalmi*

¹⁶ Melimopolous, 2017

¹⁷ Al Jazeera, 2017a

¹⁸ Al Jazeera, 2017b

¹⁹ Government of Canada, 2018

²⁰ Broner, 2017

²¹ Al Jazeera, 2017c

ágainak hatalmát; a széleskörű korrupció; valamint a politikai ellenzékkel szemben elkövetett folyamatos elnyomás, üldözés és erőszak”. Ezen rendelet 2 fő szankcióból állt, ezek a pénzügyi és értékpapír béli korlátozások.²²

A pénzügyi korlátozások megtiltják az Egyesült Államok állampolgárai, illetve az országban tartózkodó személyek számára pénzügyi tranzakciók végrehajtását, ideértve a Venezuelai Olajtársaság (Petroleos de Venezuela, PdVSA) részvénykifizetéseit, venezuelai állampapírok és kötvények kifizetéseit (kivétellel a rövid lejáratú állampapírokat), megtiltja Venezuela Kormányának az amerikai adósság- és részvénytőzsiához való hozzáférését.

A rendelet egyik legfőbb hatásának tehető, hogy ellehetetlenítette az ország külső adósságának átszervezését, mivel az adósságrendezés új kötvények kibocsátását igényelte volna a meglévő adósság helyett. Bár a szankciók technikailag csak az amerikai pénzügyi rendszert érintették, az amerikai kötvénytulajdonosok jelenléte és a további szankcióktól való félelem miatt a világ más részein is hatással voltak, hiszen egyes pénzintézetek tartottak attól, hogy ők is célpontokká válnak.²³ Caracas a két ország közötti kapcsolatok legsúlyosabb kétoldalú agressziójának minősített az elmúlt két évszázadban.²⁴ Ezzel szemben az amerikai pénzügyminiszter, Steven Mnuchin szerint „*A Maduro elleni szankciókkal az Egyesült Államok világossá teszi, hogy ellenzi rezsimjének politikáját, és támogatja Venezuela népét, amely arra törekszik, hogy országa visszatérjen a teljes és virágzó demokráciához*”.²⁵

A 2017. októberében került sor az év következő választására, a venezuelai kormányzói választásokra, melynek során a venezuelai Nemzeti Választási Tanács szerint Nicolás Maduro elnök támogatói 23 kormányzóság közül 17-et nyertek el, azonban az ellenzék, az Egységes Demokratikus Kerekasztal (MUD) csalást gyanítva nem ismerte el az eredményt. Az Egyesült Államok is elítélte a választást, amelyet „*sem szabadnak, sem tisztességesnek*” nem minősített, és azzal vádolta a hatóságokat, hogy közvetlenül a szavazás előtt változtatták meg a szavazóhelyiségek helyszínét, valamint manipulálták a szavazólapokat.²⁶ Heather Nauert, az amerikai külügyminisztérium szóvivője bírálta az események átláthatóságának hiányát, kiemelve a független nemzetközi megfigyelők hiányát, és egy technikai auditot követelt a választási eredmények ellenőrzésére. Míg egy választás előtti közvélemény-kutatás szerint a szavazók 45%-a az ellenzék, 21%-a a kormánypártot támogatta volna, egy másik felmérés azt

²² Exec. Order No. 13808, 2017

²³ Weisbrot & Sachs, 2019

²⁴ Al Jazeera, 2017d

²⁵ Warmbrodt, 2017

²⁶ BBC, 2017

mutatta, hogy Maduro népszerűsége a szankciók bevezetése után emelkedett, ami hozzájárulhatott a kormány választási győzelméhez.

A Department of Treasury (Pénzügyminisztérium) 2017. november 9-én szankciókat vezetett be tíz jelenlegi vagy korábbi venezuelai kormánytisztviselő ellen a 13692-es rendelettel.²⁷ Ezek a tisztviselők összefüggésbe hozhatók a választási folyamatok aláásával, a médiacenzúrával, valamint a kormány által irányított élelmiszerprogramokban előforduló korrupcióval. Az intézkedés előzménye a 2017. október 15-i venezuelai állami választásokon történt számos szabálytalanság, amelyek arra utalnak, hogy csalással juttatták váratlan többséghez a kormányzó pártot.²⁸

Ezen szankciók kijátszására egy nagyon kreatív pénzügyi megoldáshoz fordult a Maduro-rezsim, mely nem volt más, mint a virtuális fizetőeszközpiac (kriptopiac). Bár ezen megoldás nem tekinthető egyedinek, mégis váratlan fordulatot hozott az Egyesült Államok számára.

Az Európai Unió 2018. májusi rendeletében²⁹ meghatározottak szerint a virtuális fizetőeszköz (kriptoaluta) az alábbiak szerint definiálható *„[a kriptoaluta] digitális értékmegjelenítés, amelyet nem központi bank vagy közigazgatási szerv bocsát ki vagy garantál, nem feltétlenül kapcsolódik rendeleti pénzekhez, és nem rendelkezik rendeleti pénz vagy pénz jogi státuszával, de természetes vagy jogi személyek elfogadják csereértékként, valamint elektronikusan átutalható, tárolható és lehet vele elektronikusan kereskedni”*.

A definícióban is szereplő, a kriptoalutára vonatkozó különleges pénzügyi tulajdonságok (decentralizáltság) kihasználására, s az Egyesült Államok szankcióinak megkerülésére a Maduro-rezsim létrehozta a „petro” elnevezésű kriptoalutát, azonban ugyanezen mozzanattal szegve meg a kriptopiac alapszabályát, a decentralizáltságot. Nicholas Maduro 2017. decemberében jelenti be az új valuta bevezetését, előreláthatólag 2018. februári indulással, azonban ennek bevezetése előtt a venezuelai állam előre kibányászta és értékesítette az összes „petroalutát”, ezzel elérve annak központosított ellenőrzésének fenntartását. Az ország jelentős energiaráfordításokat tesz a kriptoaluta bányászat fejlesztésébe, például ipari területeken kriptobányász farmokat alakítanak ki, kihasználva az olcsó energiaárakat³⁰.

²⁷ Office of Foreign Assets Control, 2017

²⁸ U.S. Department of the Treasury, 2017

²⁹ EU, 2018

³⁰ Rosales, 2019

Az Egyesült Államok egy pillanatot sem várva kezdte meg az azonnali válaszadást, 2018. márciusában Donald J. Trump amerikai elnök kiadja az 13827. rendeletet „*További lépések a venezuelai helyzet kezelésére*” címmel³¹. A szabályzás kiegészíti a 13808-as elnöki utasítást, s a szankciókat tovább terjeszti a kriptovalutákkal való kereskedelemre is, ezzel elvágva a Maduro-rezsim szanckiómegkerülő tervét.

A Department of Treasury 2018. május 18-án szankciókat vezetett be Diosdado Cabello Rondón venezuelai állampolgár ellen, aki jelenlegi vagy korábbi kormánytisztviselőként az ország jelentős korrupciós hálózatának kulcsfigurája. Az *13692-es elnöki rendelet* alapján Cabello mellett három további személy is kijelölésre került, akik a venezuelai kormány jelenlegi vagy korábbi tisztviselőiként, illetve Cabello érdekeinek képviselőiként szerepelnek ebben a hálózatban: José David Cabello Rondón, Cabello testvére, Marleny Josefina Contreras Hernández, Cabello felesége, valamint Rafael Alfredo Sarria Diaz, aki Cabello „testaferro”-jaként, azaz fedett vagyonkezelőjeként tevékenykedik. Emellett a szankciók alá vonták Sarria három floridai vállalatát (*SAI Advisors Inc.*, *Noor Plantation Investments LLC*, és *11420 Corp.*), valamint 14 floridai és New York-i ingatlant, amelyeket Sarria vagy az ő cégei birtokolnak.³² Steven T. Mnuchin pénzügyminiszter szerint a venezuelai nép szenved a korrump politikusoktól, akik hatalmuk megszilárdítására törekednek, miközben saját anyagi érdekeiket szolgálják. Az Egyesült Államok olyan személyekre ró ki szankciókat, mint Cabello, aki hivatali pozícióját kihasználva kábítószer-kereskedelemben, pénzmosásban és közpénzek elsikkasztásában vesz részt. Mnuchin hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok továbbra is fellép azok ellen, akik visszaélnek a venezuelai nép bizalmával, és megakadályozza az amerikai pénzügyi rendszerhez való hozzáférésüket.

Maduro mindeközben egy újabb választáson vett részt, ezúttal a venezuelai elnöki választásokon. Május 20-án az elnök egy újabb hatéves mandátumot szerzett egy vitatott választáson, melyet az ellenzék nagyrészt bojkottált.³³ A választási eredmények szerint Maduro 5,8 millió szavazatot kapott, míg fő kihívója, Henri Falcón 1,8 millió szavazatot szerzett. Az alacsony, 46%-os részvételi arány, valamint a visszaélések gyanúja – például állítólagos előnyök ígérete a szavazóhelyiségek közelében – tovább rontotta az eredmények legitimitását.³⁴

³¹ Exec. Order No. 13827, 2018

³² U.S. Department of the Treasury, 2017

³³ Melimopolous, 2018

³⁴ Charner, et al., 2018

Erre válaszul, május 31-én, a republikánus adminisztráció a *„Bizonyos további tranzakciók tilalma Venezuelával kapcsolatban”* című rendelettel a szankciók hatáskörét kiterjesztette az összes olyan gazdasági entitásra, melyben a Venezuela Kormányának bármilyen érdekeltsége van. Ezzel a lépéssel az Egyesült Államok ellehetetlenítette a Maduro-rezsimet a báminemű bevételszerzéstől amerikai földterületen, mivel a rendelet 3. pontjának b) bekezdése alapján *„az „entitás” kifejezés alatt társaságot, egyesületet, alapítványt, vegyes vállalatot, vállalatot, csoportot, alcsoport vagy más szervezetet értünk”*³⁵, továbbá megtiltotta az amerikai állampolgárok számára a hitelkifizetéseket, ezzel a Maduro kormánytól elvéve a bevételszerzés és követelések végrehajtásának utolsó lehetőségét is³⁶.

November 1-én az amerikai kormányzat további szankciót hozott, mely újabb szankciókat vezetett be a venezuelai válság kezelésére, kiterjesztve az előző rendeletekben foglalt intézkedéseket.³⁷ Az új szankciókat az alábbi okokkal indokolta: a Maduro-rezsim korrupt gyakorlatokkal saját gazdasági érdekeit szolgálva kizsákmányolta Venezuela természeti erőforrásait, miközben elhanyagolta az alapvető társadalmi szükségletek kielégítését, ami hozzájárult a humanitárius és a regionális migrációs válság súlyosbodásához.

Az 13850. számú rendelet egyik legfőbb intézkedése az Egyesült Államok területén található vagy az amerikaiak által birtokolt olyan vagyonok és érdekeltségek zárolása, amelyek venezuelai gazdasági szektorokban, különösen az aranszektorban érintettek. Továbbá, a rendelet tiltja az Egyesült Államokba történő beutazást azok számára, akiket a venezuelai kormánnyal összefüggésben korrupcióval, megfélemlítő gyakorlatokkal vagy más olyan tevékenységekkel vádolnak, amelyek hozzájárultak a válság mélyüléséhez.

2.2. Az olajszankció

2019. január 25-én szintet lépett az amerikai-kormányzat és Venezuela viszonya. A 2017-es korlátozási intézkedés után itt jutunk el a második legnagyobb hatású és legjelentőségteljesebb szankcióhoz, mely az olajipart, Venezuela gazdasági motorját érintette. A 13857-es *„További lépések Venezuelával kapcsolatos nemzeti vészhelyzet kezelésére”* című *végrehajtási rendelet*³⁸ a Trump-adminisztráció egyik utolsó próbálkozása volt Venezuela Kormányának gazdasági megdöntésére. 2019-ig az Egyesült Államok volt a legnagyobb

³⁵ Exec. Order No. 13835, 2018

³⁶ Városi, 2021

³⁷ U.S. Department of the Treasury, OFAC, 2019a

³⁸ Exec. Order No. 13857, 2019

felvevőpiaca a venezuelai olajnak³⁹, azonban ezen határozat egyszerűen elvágta Amerika venezuelai olajimportját⁴⁰. Az Egyesült Államok Külügyi Eszközök Ellenőrzési Hivatala (OFAC) ezen végrehajtási rendelet alapján szankciókat vezetett be a venezuelai állami olajtársaság, a Petróleos de Venezuela, S.A. (PdVSA) ellen. Ez a lépés jelentős hatással volt a venezuelai gazdaságra és politikára, tovább fokozva a nyomást Nicolás Maduro elnöki rezsimjére. *„A korlátozások, amely felhatalmazza a kormányt arra, hogy szankciókat szabjon ki azokra, akik Venezuela olajszektorában tevékenykednek. A PdVSA, mint Venezuela legnagyobb állami vállalata és fő olajexportőre, kulcsfontosságú szerepet játszik az ország gazdaságában. A szankciók célja az volt, hogy megakadályozzák a venezuelai vagyon további eltékozlását Maduro és támogatói által, valamint megőrizték azt a venezuelai lakosság számára.”*

Steven T. Mnuchin pénzügyminiszter nyilatkozata szerint az Egyesült Államok ezzel az intézkedéssel fokozza a nyomást Nicolás Maduro és rezsimje irányába, hogy támogassa az ideiglenes elnököt, Juan Guaidót, valamint a venezuelai Nemzetgyűlést és a nép demokratikus törekvéseit.⁴¹ A szankciók célja, hogy megakadályozzák Venezuela forrásainak további eltérítését Maduro által, és megőrizték azokat a venezuelai nép javára. A szankciók feloldásának feltétele, hogy a PdVSA irányítása átkerüljön az ideiglenes elnök vagy egy demokratikusan megválasztott kormány kezébe.

A szankciók bevezetésével az Egyesült Államok világossá tette, hogy elkötelezett a venezuelai demokratikus átmenet támogatása mellett, és készen áll a gazdasági eszközök felhasználására annak érdekében, hogy nyomást gyakoroljon Maduro rezsimjére. Az amerikai kormány jelezte, hogy fontolóra veszi a szankciók feloldását azok számára, akik konkrét, jelentős és ellenőrizhető lépéseket tesznek a Venezuela demokratikus rendjének támogatása és a korrupció elleni küzdelem érdekében, beleértve a PdVSA-t is.⁴²

2019. augusztus 5-én Donald J. Trump elnök tovább fokozta a Maduro-rezsim elleni nyomást a 13884-es számú rendelettel, amely a „Venezuelai kormány tulajdonának blokkolása” címet viselte.⁴³ Ez a rendelet a korábbi szankciókat kibővítve teljes mértékben zárta a venezuelai állam minden tulajdonát és érdekeltségét az Egyesült Államokban, beleértve minden

³⁹ Church & Morey, 2024

⁴⁰ Városi, 2021

⁴¹ U.S. Department of Treasury, 2019b

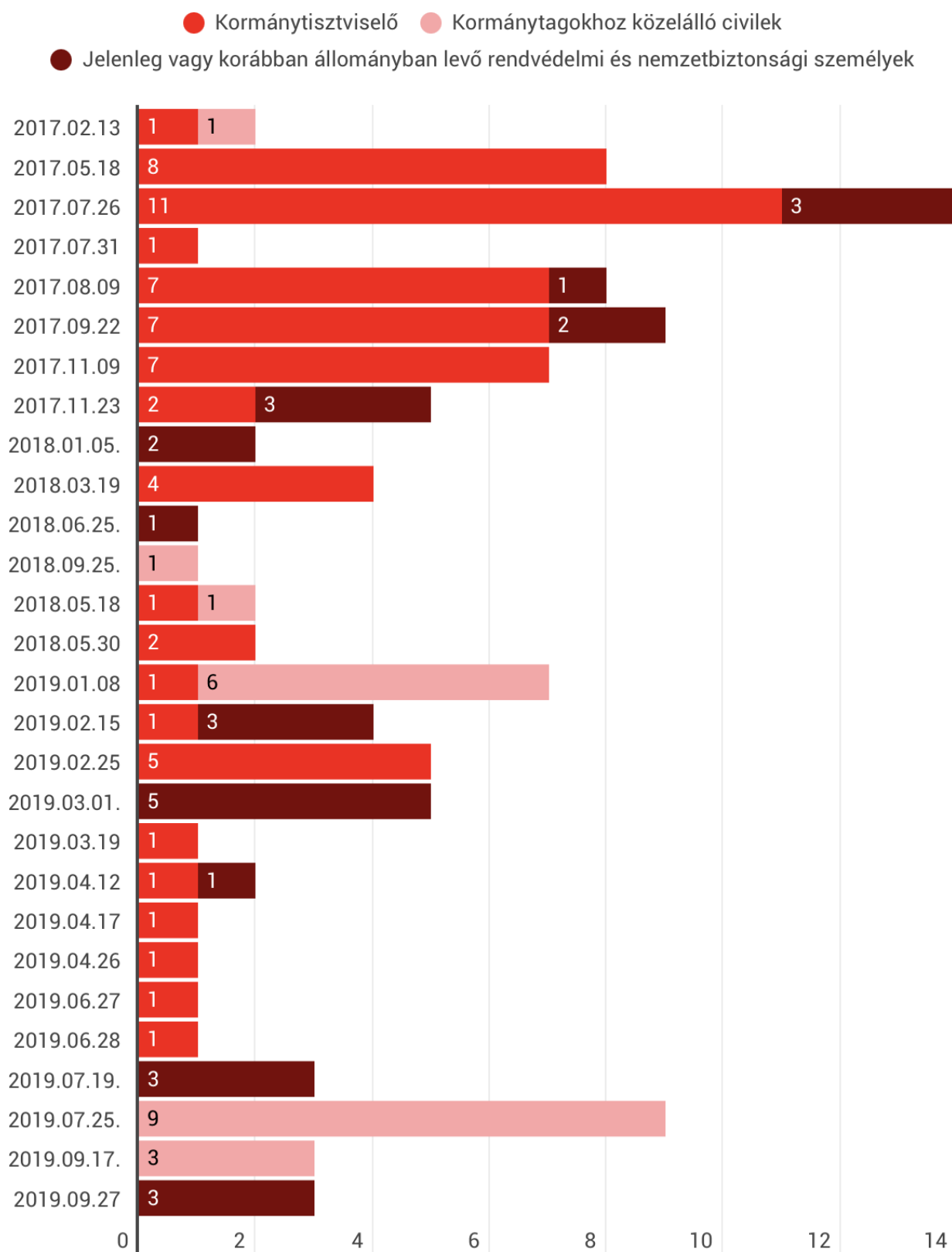
⁴² U.S. Department of Treasury, 2019c

⁴³ Exec. Order No. 13884, 2019

olyan tulajdont, amely az amerikai joghatóság alá tartozik vagy amely az USA területére kerülhet. Ezzel a Trump-adminisztráció véglegesen elvágta Venezuelát az amerikai pénzügyi rendszerhez való hozzáféréstől, amely alapvetően megakadályozta, hogy Maduro kormánya pénzügyi forrásokat szerezzen, vagy új hiteleket vegyen fel. Az intézkedés drasztikus hatással volt a venezuelai gazdaságra, hiszen az ország bevételeinek túlnyomó része az olajexportból származott, melynek amerikai felvevőpiaca ezzel megszűnt.

2.3. Összefoglalás

Jelen fejezet alapján megállapíthatjuk, hogy Donald Trump elnöksége alatt az Egyesült Államok, Venezuela Kormányával szembeni „maximális nyomás” fellépése nem csak a kormányt, azonban az országot is súlyosan érintette. A 13692-es és 13808-as rendeletek alapján a Venezuelával kapcsolatos pénzügyi tranzakciókat korlátozták, és a Maduro-rezsimet számos amerikai politikai és gazdasági eszköztől megfosztották. Emellett a szankciók kiterjedtek a venezuelai kriptovalutákra is, különösen a „petro” bevezetése után, melynek célja a szankciók kijátszása volt. Az Egyesült Államok a politikai helyzet súlyosbodása és a választások manipulálása miatt tovább szigorította intézkedéseit, beleértve az újabb személyek és gazdasági entitások szankcionálását. A szankciók hatására Venezuelában az emberek tovább szenvedtek, miközben a kormány nemzetközi elszigetelődése és gazdasági válsága fokozódott. A Republikánus adminisztráció 2020 végéig 162 venezuelai kormánytisztviselőt, kormánytaghoz közeli hozzátartozót, valamint korábban vagy aktuálisan állományban levő, fegyveres erőknél és nemzetbiztonsági szolgálatoknál dolgozó embert ítelt el.

1. ábra: A Trump-adminisztráció által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a U.S. Department of State és U.S. Department of Treasury adatai alapján)

3. A Biden-adminisztráció válságkezelési stratégiája

Joe Biden 2020-ban, még a kampány során egy, az amerikai NBC-nek adott interjú⁴⁴ során Donald Trump kubai és venezuelai válságkezelését egy kalap alá véve nevezte iránytévesztettnek (*“objective failure”*). Véleménye szerint a republikánus-kormányzat nyomásgyakorló eszközei csak elmélyítették a kríziseket, s mint mondta *„megpróbálnám visszafordítani a kudarcot vallott Trump-politikát, amely kárt okozott a kubaiaknak és családjaiknak (...) [Donald Trump] semmit sem tett a demokrácia és az emberi jogok előmozdítása érdekében; éppen ellenkezőleg, a kubaiak elleni rezsim általi elnyomás Trump alatt rosszabb lett, nem pedig jobb”*, azonban hogyan épült fel ezen mondatok után az Egyesült Államok 46. elnökének Venezuela-stratégiája?

3.1. A kezdeti nehézségek

A Demokrata Párt világosan jelentette ki, hogy nem vet ki több olyan szankciót, mint a Republikánus-kormányzat tette, stratégiájuk főképp a párbeszéd, a diplomácia vonalán képzeltek el, bízva a Maduro-rezsim kooperációjában. Az Egyesült Államok párbeszédkezdeményezésére nyitott füleket találtak Venezuelában, Nicolas Maduro 2021. január 23-án egy beszédében fogalmazta meg, miszerint *„szeretnénk egy olyan új útra térni Joe Biden adminisztrációjával, mely alapja a kölcsönös tisztelet, párbeszéd, kommunikáción és megértés”*.⁴⁵

A Biden-adminisztráció alatt legelőször 2020. december 6-án került sor Venezuelában választásokra, a venezuelai parlamenti választásokra, melyet Nicolás Maduro pártja nyerte, míg a legnagyobb ellenzéki pártok bojkottálták a szavazást, tiltakozásként a választási rendszer elfogultsága miatt.⁴⁶ A részvétel alacsony, mindössze 31% volt, és a szavazatok 67,6%-át a Maduro-rezsim szerezte meg, amivel teljes politikai kontrollt gyakorolhat az ország felett. Az ellenzéki vezető, Juan Guaidó, aki Maduro legitimitását már korábban is megkérdőjelezte, arra hivatkozott, hogy a választás nem volt szabad és tisztességes, ezért felszólította a lakosságot, hogy ne vegyen részt a választáson. Az Európai Unió és több latin-amerikai ország elítélte a választásokat, hamisnak és az emberek akaratát figyelmen kívül hagyónak nevezve azt. Az Egyesült Államok az Amerikai Államok Szervezetével (Organization of American States – OSA) együtt állt ki a venezuelai választások ellen, az OAS Különleges Állandó Tanácsa elítélte

⁴⁴ Sesin, 2020

⁴⁵ Krumholtz, 2021

⁴⁶ BBC, 2020

a választásokat, amelyek szerintük a Maduro-rezsim eszközei a demokratikus intézmények lebontásában.⁴⁷ Hangsúlyozták, hogy a rezsim alkotmányértően irányítja az igazságszolgáltatást, elnyomja az ellenzékét, és a gazdasági, egészségügyi válság tovább súlyosbítja a nép szenvedését. Valamint határozatában felszólította Madurot, hogy engedje szabadon a politikai foglyokat, biztosítsa az ellenzéki képviselők védelmét, és tartson szabad választásokat nemzetközi megfigyelők jelenlétében.

Mindezen törekvések mellett 2021. márciusában megerősítette az Obama-kormány által kihirdetett nemzetbiztonsági szükségállapotot Venezuelával. Ennek indoklásaként Biden a 2017 és 2019 között kiadott elnöki rendeletekre hivatkozik, mivel ezen korlátozó intézkedések nem mutattak javulást a venezuelai rendszerben, sőt, továbbra is komoly fenyegetésként jelöli meg az Egyesült Államok nemzetbiztonságára és külpolitikájára. Ennek megfelelően, a National Emergencies Act 202(d) szakasza⁴⁸ értelmében, az elnök további egy évvel meghosszabbította a Venezuelával kapcsolatos nemzetbiztonsági szükségállapotot.⁴⁹ 2021 közepén az Egyesült Államok és Venezuela közötti diplomáciai kapcsolatok enyhülésének jelei mutatkoztak, mivel Biden elnök mérsékelte a Trump-adminisztráció által alkalmazott nyomásgyakorlást.

3.2. A Saab-ügy és hatása

Ezzel párhuzamosan új lendületet kaptak a venezuelai kormány és az ellenzéki pártok közötti tárgyalások. Az Európai Unió jelezte a szankciók részleges feloldásának lehetőségét, amennyiben a novemberre tervezett helyhatósági választásokat szabad és tisztességes keretek között bonyolítják le. Az ígéretes fejlődés azonban megszakadt, amikor 2021 októberében Alex Saab, Maduro tanácsadója, pénzmosás vádjával az Egyesült Államokba került kiadatásra. (Saabot 2020 júniusában tartóztatták le a Zöld-foki Köztársaságban az Egyesült Államok kérésére, ami hosszas jogi eljárások sorát indította el, mivel Saab ügyvédei megkísérelték megakadályozni a kiadatását. A Zöld-foki Köztársaság legfelsőbb bíróságának határozatai alapján azonban végül 2021 októberében sor került a kiadatásra.⁵⁰) Az Egyesült Államok hatóságai, köztük az FBI és a DEA, jelentős nemzetközi együttműködéssel járultak hozzá a kiadatás lebonyolításához. Saab most az Egyesült Államokban folytatódó büntetőeljárás alanya, amelynek során a venezuelai állam korrupciós struktúráiban betöltött szerepét és az abból származó pénzügyi tranzakciók tisztára mosását vizsgálják. Válaszul Maduro felfüggesztette a

⁴⁷ Freden, 2020

⁴⁸ National Emergencies Act, 1976

⁴⁹ The White House, 2021

⁵⁰ U.S. Department of Justice, 2021

tárgyalásokat az ellenzékkel, és hat amerikai olajipari vezetőt vett őrizetbe, így lényegében ellehetetlenítve a további diplomáciai előrelépést.

A Biden-adminisztráció külpolitikájában elsődleges jelentőségű a demokratikus normák védelme és a korrupció elleni küzdelem, különös tekintettel a latin-amerikai térségre. Antony Blinken külügyminiszter hangsúlyozta, hogy Saab ügye régmúlt eseményekhez kapcsolódik, és nem befolyásolja közvetlenül a venezuelai politikai közeledést, ám Maduro az ellenzékkel való párbeszéd megszakításával saját hatalmi érdekeit helyezte előtérbe.

3.3. A novemberi választások és hatásuk

A 2021. november 21-i venezuelai regionális és önkormányzati választások során az ország 23 államának és 335 településének vezetőit választották meg, miután a kormányzó többségű Nemzetgyűlés eltörölte azt a törvényt, amely megakadályozta a regionális és helyi választások egyidejű megtartását. A választások előkészítése során a kormány által irányított Nemzeti Választási Tanács (CNE) több vitatott döntést hozott, például az őslakos közösségek szavazati jogát másodlagossá téve, ami azt jelentette, hogy a közvetlen választás helyett helyi delegáltak döntöttek a jelöltek személyéről. A kormányzó Egyesült Szocialista Párt (PSUV) belső megosztottságokkal küzdött, és az előválasztások során erőszakos incidensek is törttek. Az ellenzék, bár először bojkottálta volna a választásokat, végül részt vett a megmérettetésen, céljuk pedig az volt, hogy a magas részvételi arány révén demonstrálják Nicolás Maduro támogatottságának csökkenését. Juan Guaidó, akit az Egyesült Államok továbbra is Venezuela legitim vezetőjének tekint,⁵¹ az ellenzék választásokon való jelenlétét kulcsfontosságúnak tartotta a politikai mobilizáció és a demokratikus átmenet előkészítése érdekében.

A választások napján több erőszakos incidens is történt, különösen Zulia államban, ahol a konfliktusok több halálos áldozatot követeltek. Az eredmények szerint a kormányzó PSUV 18 államban megnyerte a kormányzói pozíciókat, míg a részvételi arány 42,2%-ot tett ki. Barinas államban azonban jogi vita alakult ki, mivel a CNE eredményei az ellenzéki jelölt, Freddy Superlano győzelmét jelezték, de a Legfelsőbb Bíróság (TSJ) elrendelte a választások felfüggesztését és új választást tartottak, melyet végül az ellenzék nyert meg. A nemzetközi megfigyelők, mint az Európai Unió és a Carter Center, a választásokat a jogállamiság és a választási szabadság hiányosságai miatt kritizálták, ugyanakkor a korábbi választásokhoz képest bizonyos javulásokat is észleltek. A választások új kihívások elé állították a belpolitikai szintén, mivel az ellenzéki Egységes Platform célja nemcsak a választáson való részvétel volt,

⁵¹ Fieser & Acosta, 2021

hanem annak bizonyítása is, hogy a kormány támogatottsága csökkent, és esély nyílhat a politikai változásokra.

Anthony Blinken 2021. november 22-i állásfoglalásában kinyilvánította, hogy a Maduro-rezsim ismételten megfosztotta a venezuelaiakat a szabad és tisztességes választási részvételtől a 2021. november 21-i regionális és helyi választások során. Blinken szerint a rezsim már jóval a szavazatok leadása előtt manipulálta a választási eredményeket, elnyomva a politikai pluralizmust. A politikai és civil társadalmi szereplők önkényes letartóztatása, az ellenzéki pártok tevékenységeinek kriminalizálása, a jelöltek eltiltása, a választói névjegyzékek manipulálása, a folytatódó médiacenzúra és más autoriter taktikák mind hozzájárultak ahhoz, hogy a választások nem tükrözzék a venezuelai nép akaratát.⁵²

3.4. Az elbukott nyitás

2022 elején a Biden-kormányzat megkezdte a kapcsolatfelvételt a Maduro-kormánnyal, tárgyalásokat kezdeményezve a szankciók újraértékeléséről, mint a demokratikus reformok ösztönzésének eszközéről. Márciusban az elnök telefonbeszélgetést folytatott az Egyesült Államok által elismert Juan Guaido elnökkel, melynek során hangsúlyozta, hogy a legjobb megoldás a venezuelai válságra, ha a venezuelaiak maguk tárgyalják a demokratikus intézmények helyreállítását és a választások tisztaságát. Tárgyaltak arról is, hogyan támogathatják az Egyesült Államok és nemzetközi partnerek a tárgyalásos megoldásokat, és Biden megerősítette, hogy az Egyesült Államok módosíthatja a szankciókat a tárgyalások eredményei alapján.⁵³

A Biden-elnök által a Kilencedik Amerikai Csúcstalálkozón bejelentett⁵⁴ támogatás közel 314 millió dollár új humanitárius, egészségügyi, gazdasági és fejlesztési segélyt biztosít venezuelai menekültek és sérülékeny migránsok számára az amerikai kontinensen. A támogatás a Külügyminisztérium Népelességi, Menekültügyi és Migrációs Hivatala (PRM) által nyújtott közel 103 millió, illetve az USAID Humanitárius Segély Osztályán keresztül több mint 171 millió dolláros humanitárius segítséget foglal magában. Emellett 40 millió dolláros fejlesztési támogatást is biztosítanak a USAID-en keresztül.

A PRM által nyújtott támogatás széles körű humanitárius programokat finanszíroz, beleértve sürgősségi menedékek, egészségügyi ellátás, vízellátás és higiéniai szolgáltatások

⁵² U.S. Department of State, 2021

⁵³ The White House, 2022

⁵⁴ U.S. Department of State, 2022

biztosítását, valamint oktatáshoz való hozzáférést, megélhetést segítő intézkedéseket és védelmet sérülékeny csoportok számára. A USAID humanitárius támogatása az élelmiszer-ellátást és a sürgősségi segélyeket célozza a brazil, kolumbiai, ecuadori és perui venezuelai menekültek számára. Az elmúlt években Venezuelából több mint 6,1 millió ember menekült el, ami Latin-Amerika legnagyobb migrációs válságát eredményezte. A PRM és a USAID átfogó regionális megközelítéssel, nemzetközi szervezetek (UNHCR, IOM, UNICEF) és kormányzati szereplők bevonásával koordinálja az Egyesült Államok segélyprogramját, amely kiterjed a szükséges diplomáciai kapcsolattartásra és a programok rendszeres értékelésére is.

Novemberben újabb változás következett be, mikor is a Department of Homeland Security (Belbiztonsági Minisztérium, DHS) egy új, szabályozott migrációs eljárást vezetett be a venezuelai migránsok számára, amely az illegális határátlépést visszaszorítva a humanitárius segítségnyújtás biztonságosabb formáját igyekszik biztosítani. A DHS bejelentése alapján, a venezuelai menedékkérők, akik engedély nélkül próbálnak az Egyesült Államokba jutni, visszafordításra kerülnek Mexikóba, ugyanakkor a jogosultak legálisan léphetnek az Egyesült Államok területére egy új program keretében, amelyhez Mexikóval közösen működnek együtt. Indoklásuk szerint az intézkedés célja az amerikai-mexikói határ terhelésének csökkentése, illetve az embercsempészet visszaszorítása.

A program részeként Venezuelából legfeljebb 24 000 jogosult személy léphet be az Egyesült Államokba, amennyiben támogatóval rendelkezik az országban, megfelel az egészségügyi követelményeknek, illetve átmegy a nemzetbiztonsági és közbiztonsági ellenőrzéseken. A jogosultak számára lehetőség nyílik munkavállalásra az Egyesült Államokban, miközben a programot a DHS felügyeli a visszaélések elkerülése érdekében. Az új eljárás a korábbi, sikeres ukrán migrációs program mintájára épül, amely szabályozott keretet biztosított az ukrán menekültek számára az orosz invázió során.

Március 17-én Egyesült Államok több mint 171 millió dollárnyi újabb támogatást jelentett be a venezuelai regionális válság által érintett személyek számára.⁵⁵ Ezt Linda Thomas-Greenfield amerikai ENSZ-nagykövet ismertetett a 2023-as, Venezuelai Menekültekkel és Migránsokkal Szolidaritást Vállaló Nemzetközi Konferencián, Brüsszelben. A venezuelai politikai és gazdasági krízis több mint 7,1 millió embert kényszerített menekülésre, míg az országban maradók közül 7,7 millió fő szorul sürgős humanitárius segítségre. Az USA, mint a válságkezelés legnagyobb donorja, 2017 óta több mint 2,8 milliárd dollár értékű

⁵⁵ USAID, 2023

humanitárius és fejlesztési támogatást nyújtott a rászoruló venezuelaiaknak és a befogadó országok közösségeinek.

A támogatás három fő területen valósul meg. Az USAID 84,3 millió dollárnyi humanitárius segítséggel támogatja a venezuelai egészségügyi, élelmezési, vízellátási és védelmi szolgáltatásokat, továbbá élelmiszersegélyt nyújt a migránsoknak és menekülteknek. Ezen felül 31 millió dollárt szánnak a venezuelai menekültek társadalmi-gazdasági integrációjára Kolumbiában és Ecuadorban, valamint a venezuelai civil társadalmi szervezetek támogatására. A Külügyminisztérium 56,1 millió dollár értékű humanitárius segítséget biztosít, amely olyan szolgáltatásokat támogat, mint az egészségügyi ellátás, védelmi programok és megélhetési támogatás Latin-Amerikában és a Karib-térségben. Az Egyesült Államok szigorú felügyeletet biztosít a támogatások célba juttatására, megbízható szervezeteken keresztül.

3.5. A Barbados-megállapodás

A Barbados-megállapodást 2023. október 17-én írták alá a venezuelai kormány és az ellenzéki Unitary Platform, amely keretet biztosít a 2024-es elnökválasztás tisztességesebb lebonyolításához, célul tűzve a választási rendszer átláthatóvá tételét és a politikai verseny biztosítását. A megállapodás kiterjedt a venezuelai választási regiszter frissítésére, a diaszpóra szavazási jogának biztosítására és nemzetközi megfigyelők jelenlétére is, ami elősegíti a szabályszerű választásokat.⁵⁶ Emellett az egyezmény a médiához való egyenlő hozzáférést és a politikai szereplők biztonságát is biztosítani kívánja. A megállapodás értéke azonban nagyrészt attól függött, hogy Maduro mennyire hajlandó a választási versenyt valóban engedni, különösen olyan körülmények között, amelyek esetleg saját politikai pozícióját veszélyeztethetik, azonban ez tekinthető az első jelentős venezuelai döntésnek, mely a bevezetett korlátozó intézkedések pozitív következménye.

Antony J. Blinken amerikai külügyminiszter, Josep Borrell az EU külügyi főképviselője, Mélanie Joly kanadai külügyminiszter és James Cleverly az Egyesült Királyság külügyi államtitkára 2023. október 17-én közös nyilatkozatot adott ki, amelyben üdvözlötték a Venezuelában Barbadoson elért politikai megállapodást.⁵⁷ A nyilatkozat kiemeli, hogy ez a megállapodás szükséges lépés a venezuelai demokratikus folyamat helyreállítása és a befogadó párbeszéd folytatása felé, és támogatásukról biztosítják az erőszakmentes, tárgyalásos rendezést, amely tisztességes és versenyképes választásokhoz, valamint gazdasági stabilitáshoz

⁵⁶ International Crisis Group, 2023

⁵⁷ U.S. Department of State, 2023

vezethet. Felszólítanak minden jogtalanul fogva tartott személy feltétel nélküli szabadon bocsátására, az igazságszolgáltatás és a választási folyamat függetlenségének biztosítására, a sajtószabadság és a politikai jogok tiszteletben tartására. Ezen kívül nemzetközi partnereikkel együttműködve kívánják enyhíteni a venezuelai humanitárius válságot, és köszönetüket fejezik ki Barbadosnak a tárgyalások helyszínéül, valamint Norvégiának azok lebonyolításáért.

Október 18-án az Egyesült Államok engedmények sorozatával válaszolt a venezuelai választási útiterv megállapodás aláírására, feltételezve, hogy az előirányzott demokratikus célok megvalósulnak.⁵⁸ Az engedmények között szerepel egy általános, hat hónapos időtartamra szóló licenc kiadása, amely ideiglenesen lehetővé teszi a venezuelai olaj- és gázipari tranzakciókat, de ennek megújítása attól függ, hogy Venezuela betartja-e az útiterv vállalásait és más kötelezettségeket, beleértve a jogtalanul fogva tartott személyek szabadon bocsátását. Továbbá, egy másik licenc is kibocsátásra került, amely lehetővé teszi a Minerven állami aranybányászati vállalattal folytatott üzleti tevékenységet, amelynek célja a feketepiaci aranykereskedelem visszaszorítása.⁵⁹ Emellett az amerikai kormányzat módosította a vonatkozó licenceket, eltávolítva a másodlagos kereskedelmi tilalmat egyes venezuelai államkötvények⁶⁰, valamint a PdVSA állami olajvállalat adósságának és részvényeinek kereskedelmére vonatkozóan, noha az elsődleges kötvénypiacra vonatkozó korlátozások továbbra is érvényben maradnak.⁶¹ Az Egyesült Államok november végéig elvárja, hogy Venezuela konkrét lépéseket tegyen az elnökválasztáson indulni kívánó jelöltek számára a szabad és biztonságos választási lehetőségek biztosítására, valamint a politikai és jogtalanul fogva tartott amerikai állampolgárok szabadon engedésére. Amennyiben ezeket az elvárásokat nem teljesítik, a mostani könnyítéseket visszavonják. Az USA elkötelezett a venezuelai nép mellett, és továbbra is támogatja a demokrácia helyreállítását, valamint együttműködik a nemzetközi közösséggel, hogy hozzájáruljon Venezuela politikai és gazdasági helyzetének rendezéséhez.

3.6. A 2024-es választások előzményei

Január 30-án Matthew Miller, a külügyminisztérium szóvivője szerint Maduro lépései, mint az ellenzéki letartóztatások és jelöltkizárások, ellentétesek a 2023-as barbadosi megállapodással.⁶² Az Egyesült Államok az engedélyekkel támogatta a venezuelai olaj- és

⁵⁸ U.S. Department of the Treasury, 2023a

⁵⁹ U.S. Department of the Treasury, 2023b

⁶⁰ U.S. Department of the Treasury, 2023c

⁶¹ U.S. Department of the Treasury, 2023d

⁶² U.S. Department of State, 2024a

gázipart, de ha nem történik előrelépés az ellenzékkel való párbeszédben, az engedélyek nem kerülnek megújításra. Az USA a demokratikus jövő érdekében a párbeszédet és a Barbadosi megállapodás elveinek betartását tartja a válság megoldásának kulcsának.

Az Egyesült Államok április 17-én visszavonta a 44-es számú engedményt, mivel úgy találták, hogy Maduro és képviselői nem teljesítették maradéktalanul a 2023 októberében Barbadoson aláírt kötelezettségeiket.⁶³ A visszavont engedmény, mely a venezuelai olaj- és gázipari tranzakciókat engedélyezi, 2024. április 18-án járt le. Magyarozatukban említették, hogy a Maduro-rezsim részben teljesítette vállalásait, azonban akadályozta az ellenzéki jelöltek regisztrációját, megfélemlítette politikai ellenfeleit, és önkényesen bebörtönzött civil szereplőket. Mindezek után az amerikai kormány újfent felszólítja Madurót, hogy tegye lehetővé az összes politikai szereplő részvételét a választási folyamatban és haladéktalanul bocsássa szabadon a politikai foglyokat.

Ezennel pedig elértünk a 2024-es választásokhoz. Mint azt láthatjuk, Venezuela jogosítványokat kapott, azonban nem tudott nekik megfelelni. A választások előtt, augusztus 16-án az Egyesült Államok 30 ország, valamint az Európai Unióval közös nyilatkozatot ad ki⁶⁴, melyben mélységesen elítéli a tüntetők elleni erőszakot és a választások utáni erőszakos eseményeket, amelyek több venezuelai életét követelték. Felszólítják a hatóságokat, hogy vessenek véget az erőszaknak, és engedjék szabadon az összes letartóztatottat, köztük az ellenzéki képviselőket. A választás során az ellenzék egységes jelöltet állított, első alkalommal leküzdvé belső megosztottságát és bojkottjait, ígéretet téve a gazdasági helyzet javítására és a hazatérés feltételeinek megteremtésére a kivándorlók számára.⁶⁵ Gonzalez és támogatóinak tömeges részvétele a szavazásban optimizmust keltett, míg a választás tisztaságát többek között Machado figyelemmel kísérte. A voksolás körüli bizonytalanság és a CNE pártatlanságával kapcsolatos aggodalmak mellett Maduro megígérte, hogy elismeri az eredményeket, noha figyelmeztetett az eredmények védelmére, a nyugati államok által vitatott 2018-as választási győzelmére utalva. A választások Nicolás Maduro-t hozták ki győztesnek 51,2 százalékos eredménnyel, miközben az ellenzéki jelölt, Edmundo Gonzalez Urrutia, aki a felmérések szerint vezetett, 44,2 százalékot kapott.⁶⁶ A Maduro támogatói által irányított választási bizottság (CNE) nem tette közzé a részletes szavazási adatokat, ami kérdéseket vetett fel az

⁶³ U.S. Department of State, 2024b

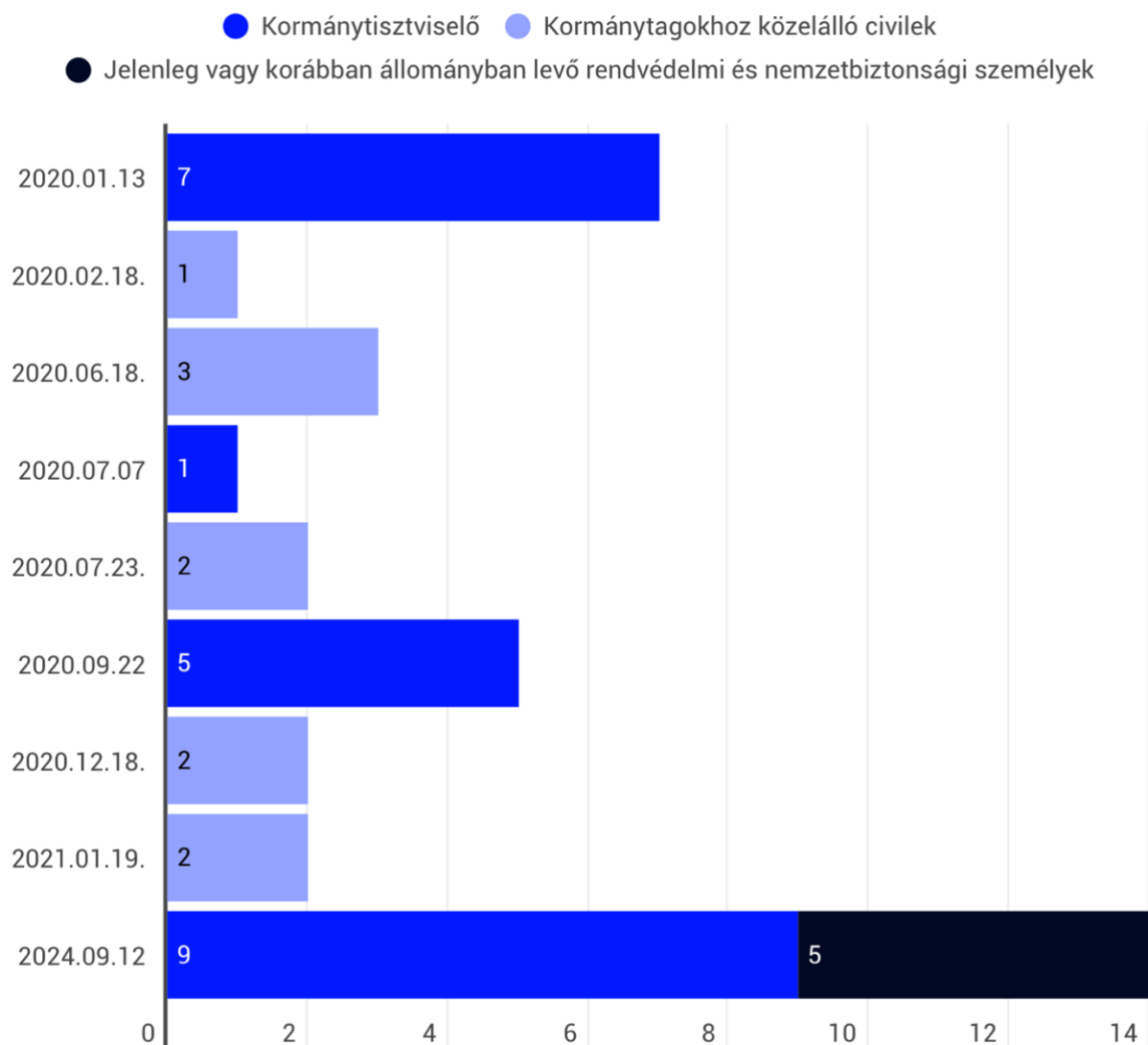
⁶⁴ U.S. Department of State, 2024c

⁶⁵ Al Jazeera, 2024a

⁶⁶ Al Jazeera 2024b

átláthatósággal kapcsolatban. Az ellenzék szerint saját gyűjtésük alapján Gonzalez nyert. Maduro a választás eredményét a béke és stabilitás győzelmeként értékelte.

3.7. Összefoglalás

2. ábra: A Biden-adminisztráció által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a U.S. Department of State és U.S. Department of Treasury adatai alapján)

Jelen fejezet alapján megállapíthatjuk, hogy a Biden-adminisztráció válságkezelési stratégiája alapvetően eltérő megközelítést alkalmazott a venezuelai politikai helyzet kezelésében a Trump-adminisztrációhoz képest. Biden a diplomáciai párbeszédre és a szankciók mérséklésére helyezte a hangsúlyt, miközben hangsúlyozta a demokratikus normák védelmét és a korrupció elleni küzdelmet. Az elnöki ciklus elején a Maduro-rezsimhez való közeledés jelei mutatkoztak, azonban a diplomáciai folyamatokat több tényező is hátráltatta,

például Alex Saab kiadatása és a választások körüli jogi viták. Az Egyesült Államok továbbra is hangsúlyozza a venezuelai nép jogait, és a humanitárius segítségnyújtást is kiemelt szerephez juttatta, miközben az országban kialakult migrációs válságot is kezelni próbálta. A Biden-adminisztráció végül a 2023 októberében aláírt Barbados-megállapodás révén egy új, átlátható választási rendszer kialakításában is közreműködött, amely az elkövetkező választások demokratikusabb lebonyolítását célozta. Az amerikai külpolitikai stratégiát tehát a diplomácia, a korrupcióellenes intézkedések és a humanitárius segítségnyújtás egyensúlya jellemezte, ugyanakkor a Maduro-rezsim elzárkózása és a belpolitikai konfliktusok továbbra is akadályozták a kívánt reformokat. A Demokrata-adminisztráció 2024. szeptember 12-ig, 35 venezuelai kormánytisztviselőt, kormánytaghoz közeli hozzátartozót, valamint korábban vagy aktuálisan állományban levő, fegyveres nemzetbiztonsági szolgálatoknál dolgozó embert ítélt el.

4. Az Európai Unió válságkezelési stratégiája

Az Európai Unió az Egyesült Államoktól egy merőben eltérő válságkezelési stratégiát hajtott végre, nem helyezett teljes gazdasági nyomást Venezuelára. Az Európai Tanács érdemben 2016-tól kezdett el foglalkozni a venezuelai politikai és gazdasági válsággal, a 3482. tanácsi megbeszélésen, amelyre 2016. július 18-án került sor Brüsszelben.⁶⁷ A találkozót Federica Mogherini vezette, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője. A tanács tagjai többek között megvitatták Venezuelát, valamint olyan témákat, mint a terrorizmus elleni küzdelem, az EU globális stratégiája, valamint az EU és Latin-Amerika kapcsolatai. Jelen fejezetben az Európai Unió egyetlen, folyamatosan bővülő szankciója, az 2017/2063-as rendelet kerül bemutatásra, az Európai Unió diplomáciai lépéseivel együtt.

4.1. Intő jelek

A venezuelai helyzetről szóló megbeszéléseken a Tanács hangsúlyozta az ország politikai, szociális és gazdasági stabilitása iránti elkötelezettségét. Kiemelték, hogy az EU teljes mértékben támogatja José Luis Rodríguez Zapatero, Leonel Fernández és Martín Torrijos volt elnökök közvetítői erőfeszítéseit. Az EU arra szólította fel a venezuelai kormányt és az ellenzéket, hogy folytassanak konstruktív párbeszédet a demokratikus keretek tiszteletben tartásával, beleértve az emberi jogokat és a bebörtönzött ellenzéki személyek szabadságát is. A Tanács jelezte, hogy kész minden rendelkezésére álló eszközzel támogatni a párbeszédet és segíteni az ország gazdasági és társadalmi kihívásainak megoldásában.⁶⁸

Ezt követte a Tanács 2017. július 18-i nyilatkozata, mely az alábbiak szerint fogalmaz *„az eltelt 10 hónap alatt a közvetítési erőfeszítések nem hozták meg a kívánt eredményeket, és a folyamat stagnál. Azóta a politikai polarizáció fokozódott, a gazdasági és társadalmi helyzet tovább romlott, és az erőszak tovább nőtt”*, valamint a megerősíti a 2016-os állásfoglalást, miszerint *„az Európai Unió teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy segítse Venezuelát a békés és demokratikus megoldások megtalálásában, és kész arra, hogyhogy minden lehetséges eszközzel támogassa az erre irányuló regionális és nemzetközi erőfeszítéseket.”*

Az Európai Unió kijelenthetően követte az Egyesült Államokat a válságkezelés terén, s *„minden lehetséges eszköz”* címszó alatt megkezdte Venezuela gazdasági és politikai izolációját, nem más eszközzel, mint a szankcióspolitikával. Július 27-én, egy nappal a venezuelai alkotmányozó gyűlés választása előtt Federica Mogherini főképviselő aggodalmát

⁶⁷ Európai Unió Tanácsa, 2016

⁶⁸ Európai Unió Tanácsa, 2016

fejezte ki az emberi jogsértések és az erőszak miatt.⁶⁹ Felszólította a hatóságokat az alkotmány és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására, valamint a politikai párbeszéd újraindítására, mindezt hiába, mint azt a korábbi fejezetekben láthattuk.

4.2. A 2017/2063-as rendelet

Az Európai Unió nem rendelkezik egységes meghatározással arról, hogy mik is azok a szankciók, azonban egy 2004-es Tanácsi nyilatkozat az Európai Unió Közös Kül- és Biztonságpolitikáját, illetve az ENSZ Kartát veszi a meghatározás alapjául, mely alapján a *„[korlátozó intézkedések fontos eszközök a] nemzetközi béke és biztonság fenntartásában és helyreállításában, az ENSZ Alapokmányában és a mi közös Kül- és Biztonságpolitikánkban meghatározott értékek mentén”* szerint határozhatóak meg.⁷⁰ A fogalmi tisztázást követően világosan láthatjuk, hogy az Európai Unió értelmezésében a KKBP és az ENSZ Karta egyfajta végrehajtási eszközöként kezelhetjük a szankciókat, legyenek azok gazdasági, jogi, vagy politikai jellegűek, valamint személy, vállalat, ország, vagy (nemzetközi) szervezet ellen hozottak.⁷¹

Az első Uniós szankciót 2017. novemberében hozták meg az *„Európai Tanács 2017/2063 Rendelete A Venezuelai Helyzetre Tekintettel Hozott Korlátozó Intézkedésekről”* címmel. Ez a szankció egy szankciócsomagnak tekinthető, gazdasági, technológiai és személyügyi területeket fedve le. A következőkben a szankció tartalmát ismertetem az alábbiak szerint: gazdasági és pénzügyi szankciók; exporttilalmak; pénzügyi és támogatási tilalmak; kivételes esetek meghatározása.

A rendelet értelmében a IV. és V. mellékletben felsorolt személyek és szervezetek (entitások) teljes, az Európai Unió (és annak partner-, illetve tagjelölt államainak, melyek a szankció bevezetése mellett döntenek) teljes területén tárolt vagyoni ingóságaik, pénzeszközei és gazdasági erőforrásai befagyasztásra kerülnek. A befagyasztás célja, a megjelölt entitások elzárása saját vagyonuk Európába eső részétől, ezzel megakadályozva őket a Venezuelában folytatott tevékenységeik finanszírozásától. A rendelet megtiltja továbbá minden tagállamnak ezen entitások számára gazdasági erőforrások nyújtását, akár közvetlenül, akár közvetve.

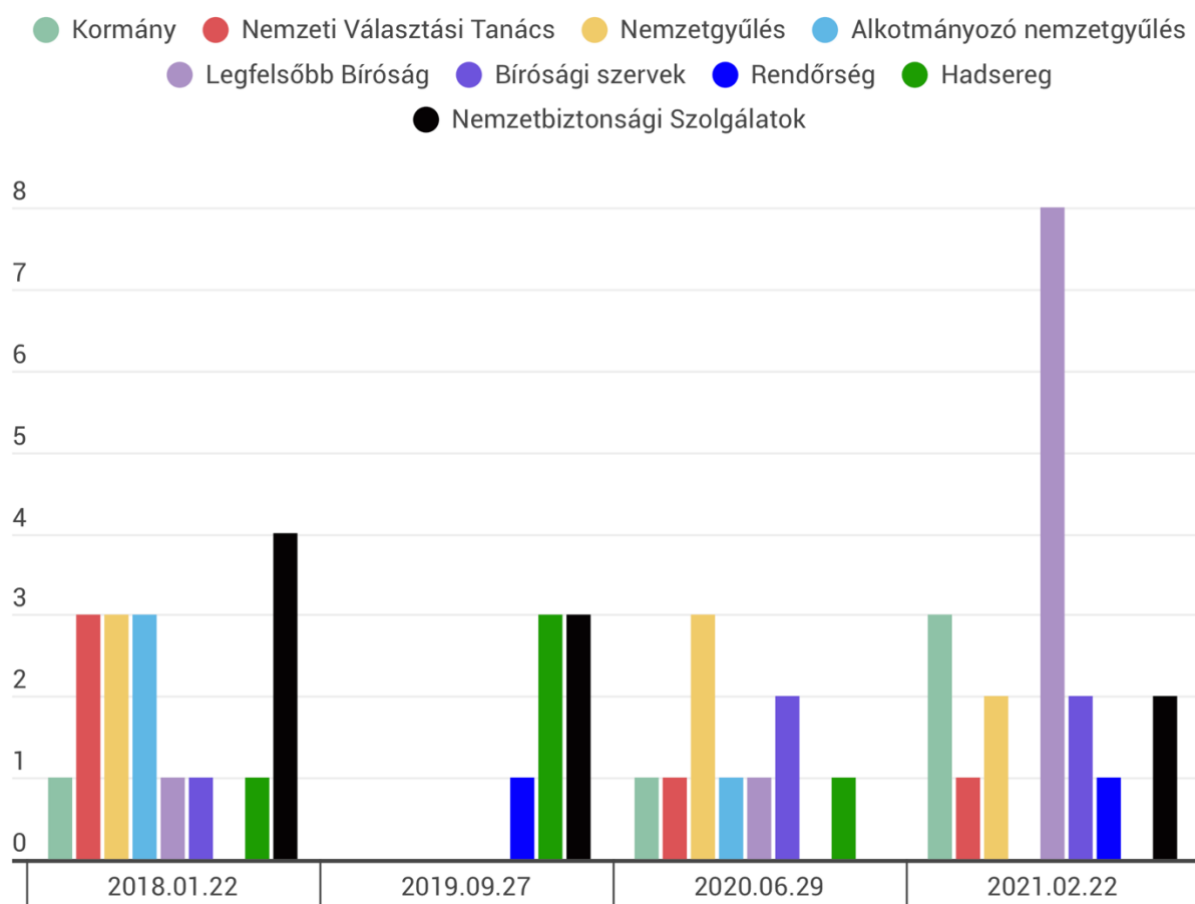
⁶⁹ Európai Unió Tanácsa, 2017a

⁷⁰ Európai Unió Tanácsa, 2004

⁷¹ Európai Unió Tanácsa, 2017b

4.3. A rendelet kibővítései

A IV. és V. melléklet, melyekben a szankcionált személyek kerültek meghatározásra többszöri kibővítésre került. Az alábbiakban egy összesítés található, mely tartalmaz minden korlátozásra vont személyt, Venezuelában betöltött szerepét, illetve a korlátozás alá vonást tartalmazó módosítás időpontját.

3. ábra: Az Európai Unió Által szankcionált személyek foglalkoztatása, és szankció alá vonásának ideje (A Szerző saját szerkesztése az EU Sanctions Map adatai alapján)

Exporttilalom terén a szankció egy rendkívül széles és specifikus tiltólistával rendelkezik, mely listát két csoportra lehet osztani, ebből az első a katonai és belső elnyomás céljára szolgáló eszközök, köztük fegyverek és lőszer (nem csak katonai, hanem polgári tömegosztatásra tervezett fegyverek és lőszer, illetve különböző típusú kések és szuronyok), védőfelszerelések (ballisztikai védelmet nyújtó felszerelések, mint például testpáncélok és sisakok, rohamsisakok és védőpajzsok), speciális eszközök (éjjellátó eszközök, termikus

képalkotók, pengés szögesdrót és katonai kések), további tűzfegyverek és lőszer (különböző típusú löfegyverek, lőszer és ezek tartozékai, amelyeket a közös katonai lista nem sorol be), robbanóanyagok (különböző típusú robbanóanyagok, detonátorok és robbantóberendezések, amelyeket elsősorban a bontáshoz és a romboláshoz használnak), illetve egyéb eszközök (pengés szögesdrót, szimulátorok, valamint az említett eszközök gyártásához és fejlesztéséhez szükséges technológiák). A második szankció alá vont eszköztár a telekommunikációs és megfigyelési technológiák exportjának tilalma, melyek internet és telekommunikáció lehallgatására alkalmas technológiák, többek között a Deep Packet Inspection (DPI) és lehallgató berendezések (képesek az internetes kommunikáció részletes elemzésére), rádiófrekvenciás ellenőrző berendezések (különböző kommunikációs technológiák lehallgatására, monitorozására használatos eszközök), taktikai lehallgató és monitorozó berendezések (GSM, SMS, GPS, GPRS, UMTS, PSTN és más kommunikációs formák lehallgatására, elemzésére alkalmasak).

A rendelet a korábbiakban említett KKBP-ben és ENSZ Kartában meghatározott „nemzetközi béke” irányába történő előmozdulás érdekében két kivételt határozott meg a szankciók alól. Az első, amennyiben az a más pontban tiltott export/gazdasági tevékenység humanitárius célból kerül végrehajtásra, azaz az uniós tagállamok illetékes hatóságai engedélyezhetik egyes eszközök és szolgáltatások exportját, ha azokat kizárólag humanitárius célokra vagy az ENSZ válságkezelési programjainak támogatására használják. Másik ilyen eset a személyes védőfelszerelések, ugyanis az ENSZ, az EU és más humanitárius szervezetek alkalmazottai ideiglenesen védőfelszereléseket vihetnek be Venezuelába, feltéve, hogy azokat kizárólag saját védelmükre használják.

A 2017 novemberében életbe léptetett szankciócsomag célja a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelme volt Venezuelában, és az Európai Unió a venezuelai helyzet további romlása miatt indokoltnak látta annak fenntartását. Az első meghosszabbítás 2018 novemberében történt meg, amelyben az EU Tanácsa hangsúlyozta, hogy a szankciók fennmaradása szükséges a venezuelai válság politikai megoldásának ösztönzéséhez, elkerülve egy további súlyosbodást a régió stabilitása szempontjából. Ekkor a szankciók fenntartását határozták meg, különös tekintettel a fegyverek és elnyomásra használható eszközök embargójára, valamint utazási és pénzügyi korlátozásokat vezettek be a venezuelai tisztviselők ellen.⁷²

⁷² Európai Unió Tanácsa, 2017c

A szankciókat ismételten meghosszabbították 2019 novemberében, tekintettel a venezuelai politikai, gazdasági, társadalmi és humanitárius válság elhúzódására.⁷³ Az EU ekkor a 2020 novemberéig szóló kiterjesztéssel egyértelművé tette, hogy a szankciók célzottan, kizárólag a helyi rezsim képviselőire irányulnak, és visszafordíthatóak a helyzet javulásával. Az intézkedések célja volt a demokratikus rendezés támogatása, miközben elkerülték a lakosságra gyakorolt negatív hatásokat. 2020 novemberében a Tanács újabb egy évvel, 2021 novemberéig meghosszabbította a szankciókat, változatlan indoklással: a venezuelai demokratikus folyamatok és az alapvető emberi jogok rendszeres megsértése szükségessé tette a szankciók fenntartását.⁷⁴ Ezen intézkedések közé tartozott a fegyverek és elnyomó eszközök exportjának tilalma, valamint magas rangú tisztviselőkkel szembeni utazási tilalom és vagyonbefagyasztás. A korlátozások visszafordíthatónak maradtak, céljuk továbbra is a demokratikus alapelvek helyreállítása volt. 2021 novemberében az EU újabb egy évvel hosszabbította meg a szankciókat, 2022 novemberéig, és megújította a venezuelai helyzetre adott reakcióját.⁷⁵ Az EU felhívta a figyelmet arra, hogy több ország, köztük Szerbia és Albánia, is csatlakozott a venezuelai rezsimmel szembeni intézkedésekhez, megerősítve a nemzetközi együttműködés fontosságát a regionális stabilitás biztosításában. Az intézkedések között továbbra is szerepelt a fegyverembargó, a hivatalos személyek vagyonának befagyasztása, valamint az utazási korlátozások.

A 2022. decemberi megújítás tovább erősítette az EU elkötelezettségét a venezuelai demokratikus rendezés támogatása mellett, és a szankciókat 2023 novemberéig tartották fenn.⁷⁶ Az EU hangsúlyozta, hogy a venezuelai válság rendezésére szolgáló demokratikus folyamatot elő kell segíteni, és minden esetben felülvizsgálják a szankciók szükségességét.⁷⁷ A 2023-as hosszabbításnál az Európai Unió egy mondhatni „bizakodó” lépést tett, mikoris novemberben a Tanács kivételesen csak hat hónappal, 2024 májusáig hosszabbította meg a szankciókat.⁷⁸ E döntés indoka az volt, hogy a venezuelai rezsim és az ellenzék közötti, Barbadoson kötött politikai megállapodás (Barbados-egyezmény) lehetőséget nyújtott a demokratikus előrelépésre, s ezzel együtt az EU kifejezte készségét arra, hogy a helyzet további javulása esetén enyhítse vagy visszafordítsa az intézkedéseket. Az intézkedések

⁷³ Európai Unió Tanácsa, 2019

⁷⁴ Európai Unió Tanácsa, 2019

⁷⁵ Európai Unió Tanácsa, 2020

⁷⁶ Európai Unió Tanácsa, 2022a

⁷⁷ Európai Unió Tanácsa, 2022b

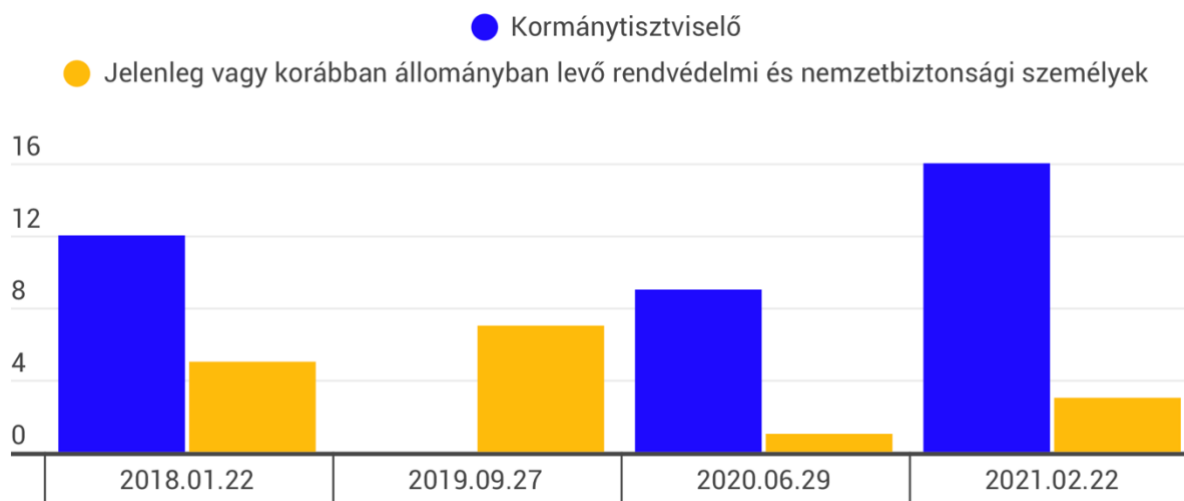
⁷⁸ Európai Unió Tanácsa, 2023

célzottak és rugalmasak, különös tekintettel az emberi és politikai jogok előmozdítására. Venezuela Kormánya azonban nem oldotta meg a tiltott politikai jelöltek kérdését, mint például María Corina Machado ügyét, ami a megállapodás érvényesülését veszélyezteti, ami megállapítást növelte azon tény, miszerint a választási intézmények kormány általi befolyásoltságának mértéke továbbra is egyenlő vagy rosszabb.⁷⁹

2024 májusában a Tanács 2025 januárjáig hosszabbította meg a venezuelai korlátozó intézkedéseket. A határozat célja, hogy ösztönözze a demokratikus folyamatok és az alapvető jogok tiszteletben tartását. Emellett felfüggesztették néhány kijelölt személy utazási korlátozásait, támogatva a belső demokratikus folyamat kibővítését. A döntés hangsúlyozza, hogy az intézkedések fenntartása vagy módosítása Venezuelában elért eredményekhez igazodik.⁸⁰

4.4. Összefoglalás

Az Európai Unió válasza a venezuelai válságra elsősorban diplomáciai és szankciós eszközökkel valósult meg, amelyek célja a politikai stabilitás, a demokratikus értékek és az emberi jogok védelme voltak. Kezdetben az EU támogatta a venezuelai kormány és az ellenzék közötti párbeszédet, hangsúlyozva a konstruktív diskurzus fontosságát, de a válság súlyosbodásával egyre inkább a gazdasági és politikai nyomásgyakorlás eszközeire, így szankciókra helyezte a hangsúlyt.

4. ábra: Az Európai Unió által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája az EU Sanctions Map adatai alapján)

⁷⁹ International Crisis Group, 2023

⁸⁰ Európai Unió Tanácsa, 2024

A 2017/2063-as rendelet révén gazdasági, pénzügyi és technológiai korlátozásokat vezetett be, amelyek célzottan a venezuelai vezetést és a kormányhoz köthető személyeket érintették, miközben igyekeztek elkerülni a lakosságra gyakorolt negatív hatásokat.

Az EU ezen szankciók fenntartásával és bővítésével igyekezett előmozdítani a demokratikus rendezést, miközben figyelembe vette a venezuelai politikai helyzetet, mint a Barbados-egyezményt, amely lehetőséget kínált a demokratikus előrelépésre. A szankciók évről évre meghosszabbításra kerültek, és az EU rugalmasan alkalmazta azokat, jelezve, hogy azok visszavonhatók a helyzet javulása esetén, de továbbra is a venezuelai kormány politikai és emberi jogi magatartásának változásához kötötték az intézkedések enyhítését, mely mindig kudarcot mondott.

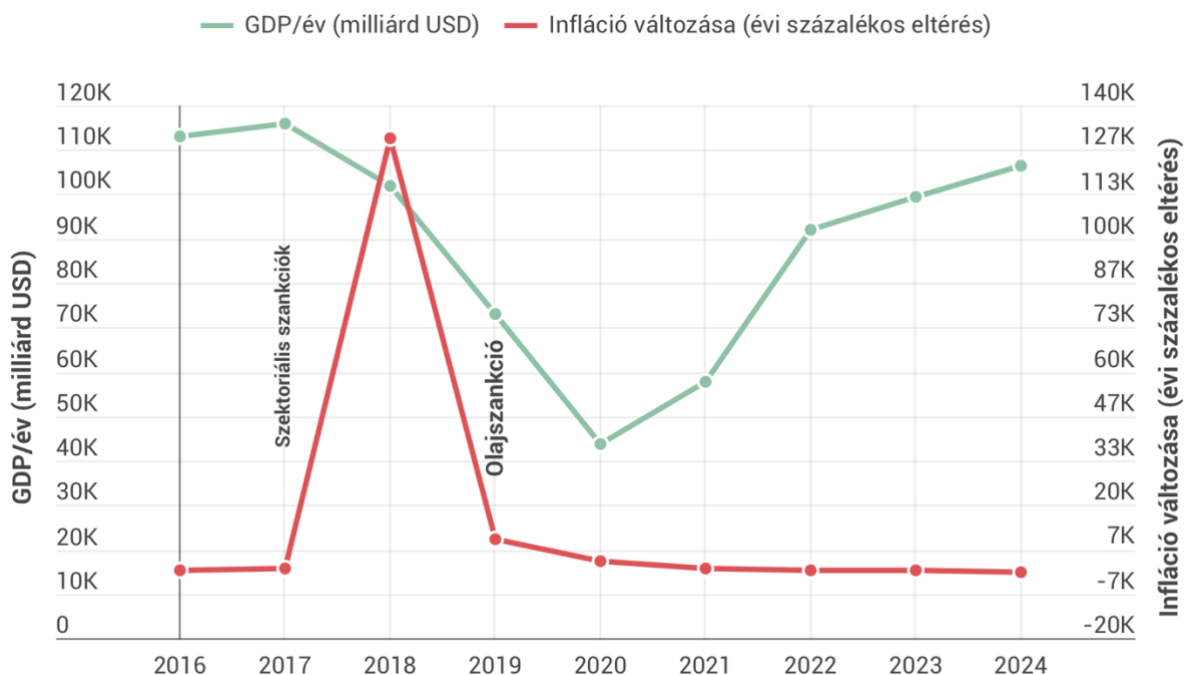
5. A korlátozó-intézkedések gazdasági, társadalmi, migrációs, és politikai következményei

5.1. Gazdasági következmények

Az Egyesült Államok gazdasági szankciói súlyos következményekkel jártak Venezuela számára, különösen annak olajipara szempontjából. 2015-ben Obama elnök „szokatlan és rendkívüli fenyegetésnek” minősítette Venezuelát az USA nemzetbiztonságára nézve, amely alapot adott különféle gazdasági korlátozó intézkedésekhez. A Trump-adminisztráció 2017-től bevezetett szankciói, illetve a 2019-ben bevezetett teljes olajembargó következményeként Venezuela 2020-ban már olajtermelést a 2010-es évek szintjének ötödére, napi 350 ezer hordóra csökkentette, éves szinten 15-30 milliárd dolláros bevételkiesést okozva.⁸¹ A szankciók emellett lehetővé tették, hogy az USA és szövetségesei lefoglaljanak venezuelai állami eszközöket külföldön, így például a londoni aranytartalékokat, a Monómeros nevű kolumbiai műtrágyagyártót és a CITGO nevű amerikai olajfinomítót.⁸² Juan Guaidó önhatalmú „ideiglenes kormányának” nemzetközi elismerése az amerikai bíróságokon képviselte Venezuelát, de a CITGO körüli jogi és gazdasági konfliktusok miatt egy, a cég részvényeinek aukcióját elrendelő bírósági határozat várhatóan a vállalat feldarabolásához vezet. A szankciók következményei tehát nemcsak az olajipar jelentős visszaesésében és gazdasági károkból, hanem a nemzetközi vagyonvesztésben is mérhetőek.

⁸¹ Vaz, 2020

⁸² Granados Ceja, 2024

5. ábra: Venezuela GDP és inflációbeli változásai a vizsgált időszakban (a Szerző saját szerkesztésű ábrája, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2024-es adatai alapján)

A Biden-adminisztráció által bevezetett enyhítéseknek hatása mérsékelt maradt mind a globális energiapiacra, mind Venezuela gazdaságára, mivel a PDVSA (állami olajtársaság) évek óta tartó befektetési hiány és rossz gazdálkodás miatt nem tudta jelentősen növelni a termelést. A korábbi napi hárommillió hordós szinthez képest a termelés ma mindössze 800–850 ezer hordó, ami nagyban összefügg az Egyesült Államok olajvásárlási tilalmával.⁸³ Az ebből befolyó bevételek ugyan lehetővé teszik a Maduro-kormány számára, hogy dollárt juttasson a pénzpiacra az infláció visszaszorítása érdekében, de a társadalmi kiadások csökkentek, és a minimálbér két éve nem emelkedett, jelenlegi értéke mindössze három dollár havonta. Ez a gazdasági helyzet jelentős terheket ró a lakosságra, mivel a szociális juttatások visszaestek, így a venezuelaiak számára az alapvető gazdasági biztonság elérése továbbra is nehéz.

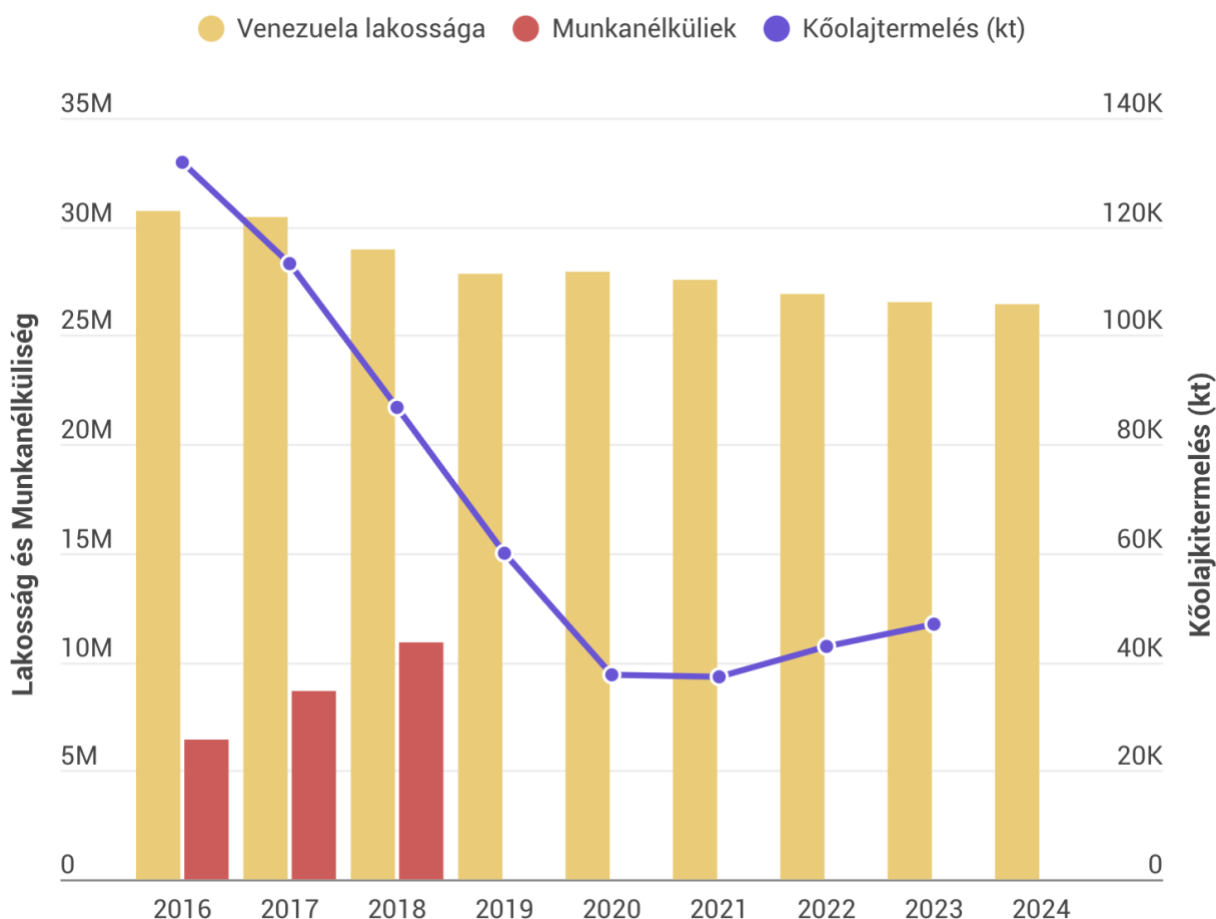
5.2. Társadalmi következmények

A szankciók súlyos humanitárius válságot okoztak Venezuelában, amelyet az éhezés, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való csökkent hozzáférés, valamint az alapvető emberi jogok sérülése jellemez.⁸⁴ Az ezekkel járó károkat eddig nem sikerült szisztematikusan nyomon

⁸³ Singer, 2024

⁸⁴ Venezuelanalysis, 2023

követni, de néhány tanulmány feltárta a helyzet súlyosságát. A Center for Economic and Policy Research (CEPR) 2019 áprilisi jelentése rávilágított, hogy a szankciók következtében az ország gazdasága súlyosan meggyengült, ami a közszolgáltatások, például az egészségügy és a vízellátás drámai romlását eredményezte.⁸⁵ Az ENSZ szerint 2015 és 2023 között 7,1 millió ember hagyta el az országot, köztük orvosok, mérnökök és tanárok, súlyosbítva a

6. ábra: Venezuela népesség-változása, munkanélküliek száma és a kőolajkitermelés összefüggése (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a Macrotrends, a Nemzetközi Valutaalap és az ENSZ adatai alapján)

szakemberhiányt.⁸⁶ Az emberi jogi szervezetek, például a SURES, számos esetet dokumentáltak, amikor bankok és vállalatok túlzott óvatossága miatt Venezuelából származó betegek nem jutottak hozzá alapvető orvosi kezelésekhez, például rákgyógyszerekhez vagy szervátültetésekhez, ami gyermekek halálát is okozta.⁸⁷

⁸⁵ Weisbrot & Sachs, 2019

⁸⁶ UNHCR, 2023

⁸⁷ Venezuelanalysis, 2023

A venezuelai kormány az alacsony jövedelmű munkásosztály számára élelmiszersomagokat biztosító helyi élelmiszer-ellátási és -termelési bizottságokat (CLAP) 2016-ban hozta létre, de a program működését a szankciók célba vették, például 2019 júliusában, amikor Washington több egyént és céget is szankcionált, akik kapcsolatban álltak a CLAP programmal.⁸⁸ Az olaj-értékesítési ügyletek élelmiszerért való kicserélésének megszüntetése 2020 júniusában tovább súlyosbította a helyzetet. Ennek következményeként körülbelül 6-7 millió munkásosztálybeli család szenvedett az alacsonyabb mennyiségű és rosszabb minőségű CLAP-termékek miatt, miközben az élelmiszer-bizonytalanság és az árak emelkedése széles körben elterjedt.⁸⁹ Az amerikai kormány stratégiai célja, hogy a venezuelai kormányt éhezésre kényszerítse, így a szankciók a venezuelai lakosság mindennapi életét súlyosan befolyásolták.

Venezuela lakosságának mintegy 80%-ának nincs folyamatos hozzáférése tiszta ivóvízhez, és az ivóvíz minősége is kétséges.⁹⁰ A vízhiány nemcsak az ivóvízellátást, hanem a szennyvízkezelést és az öntözést is érinti, ami a mezőgazdasági termelés csökkenéséhez vezetett, így az alapvető élelmiszerek termelése 60%-kal csökkent az elmúlt 20 évben. Az alultápláltság és a vízhez kapcsolódó betegségek, mint a malária és hepatitis A terjedése, különösen a gyermekek egészségi állapotát sújtja. A vízkezelő rendszerek leromlottak a karbantartás hiánya, korrupció és szakemberhiány miatt, így a vízellátás csak a lakosság 10%-át képes megfelelően kiszolgálni. A Maduro-kormány a humanitárius segélyeket továbbra is elutasítja, miközben a nemzetközi közösség nyomást gyakorol, hogy biztosítsák a szükséges segélyek eljuttatását, figyelembe véve a nemzetközi normákat és a segélyek elosztásának hatékonyságát.

5.3. Migrációs következmények

Az amerikai kormány a venezuelai bevándorlókról és menekültekről szóló válság kezelésében vegyes intézkedéseket hozott, de a problémát nem kezelte átfogó módon, ahhoz képest, hogy az Egyesült Államokban a venezuelaiak a legnagyobb csoportot alkotják az aszály miatt menedéket kérők között.⁹¹ Az elmúlt két évtizedben az innen bevándorlók száma jelentősen megnövekedett, különösen a 2010-es évek közepétől kezdve, amikor a venezuelai gazdasági és politikai válság hatására több millió ember hagyta el az országot. A venezuelai

⁸⁸ Alava, A. C., 2024

⁸⁹ InSight Crime, 2020

⁹⁰ Rendon et al., 2019

⁹¹ Rendon, 2017

migránsok száma 2015 és 2018 között 54%-kal nőtt, 256 ezer főről 394 ezerre.⁹² Az Egyesült Államokba irányuló migráció főként a politikai és gazdasági instabilitás következményeként nőtt, amelyet az infláció, a korrupció és a politikai üldöztetés súlyosbított. A legtöbb venezuelai a latin-amerikai országokba, különösen Kolumbiába, Peruba és Chilébe költözött, de az Egyesült Államokba is egyre többen érkeztek. A bevándorlók szociális helyzete vegyes, a venezuelaiak magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, de többnyire alacsonyabb jövedelmű családokban élnek, és nagyobb arányban élnek szegénységben, mint az amerikai őslakosok.⁹³

Mindezek ellenére azonban se a Trump-adminisztráció, se a Biden-adminisztráció nem kínált átfogó migrációs politikát, csupán reagált a növekvő menekültáradatra. A venezuelai menekültválság nemcsak az Egyesült Államok biztonságát és gazdaságát, hanem a régió stabilitását is veszélyezteti.

A Biden-adminisztráció ideiglenes védelmet (TPS) biztosított a Venezuelából érkező menekültek számára, lehetővé téve számukra a munkavállalást az Egyesült Államokban, de szigorúbb intézkedéseket is bevezetett, például deportálásokat.⁹⁴ A humanitárius segítségnyújtás terén az Egyesült Államok jelentős összegeket biztosított, de a szükséges források és a nemzetközi figyelem továbbra is hiányoznak. Nem elhanyagolandó azonban az a tény, hogy mindezzel párhuzamosan, más országokkal, például Kolumbiával és Brazíliával együttműködve, az Egyesült Államok előkészítette a hosszú távú válaszingtézkedéseket is.⁹⁵ A TPS program kiterjesztését a helyi közösségek támogatásával és a migránsok önállóságának növelésével indokolták, bár a program nem biztosít állandó letelepedést, így bizonytalanságot is fenntart.

Bár az Európai Unió földrajzilag távol helyezkedik el Venezuelától, a migrációs válság regionális és globális következményei miatt az EU jelentős humanitárius, fejlesztési és stabilitási támogatást nyújtott a venezuelai menekülteknek, csak 2020-ig összesen több mint 319 millió eurót biztosított venezuelai menekültek és migránsok számára, amely magában foglalja a 156 millió eurót humanitárius szükségletek támogatására.⁹⁶ Emellett 136 millió eurót fordítottak a venezuelai menekültek és migránsok társadalmi és gazdasági integrációjára,

⁹² Gallardo & Batalova, 2020

⁹³ Gallardo & Batalova, 2020

⁹⁴ Muñoz-Pogossian & Winkler, 2023

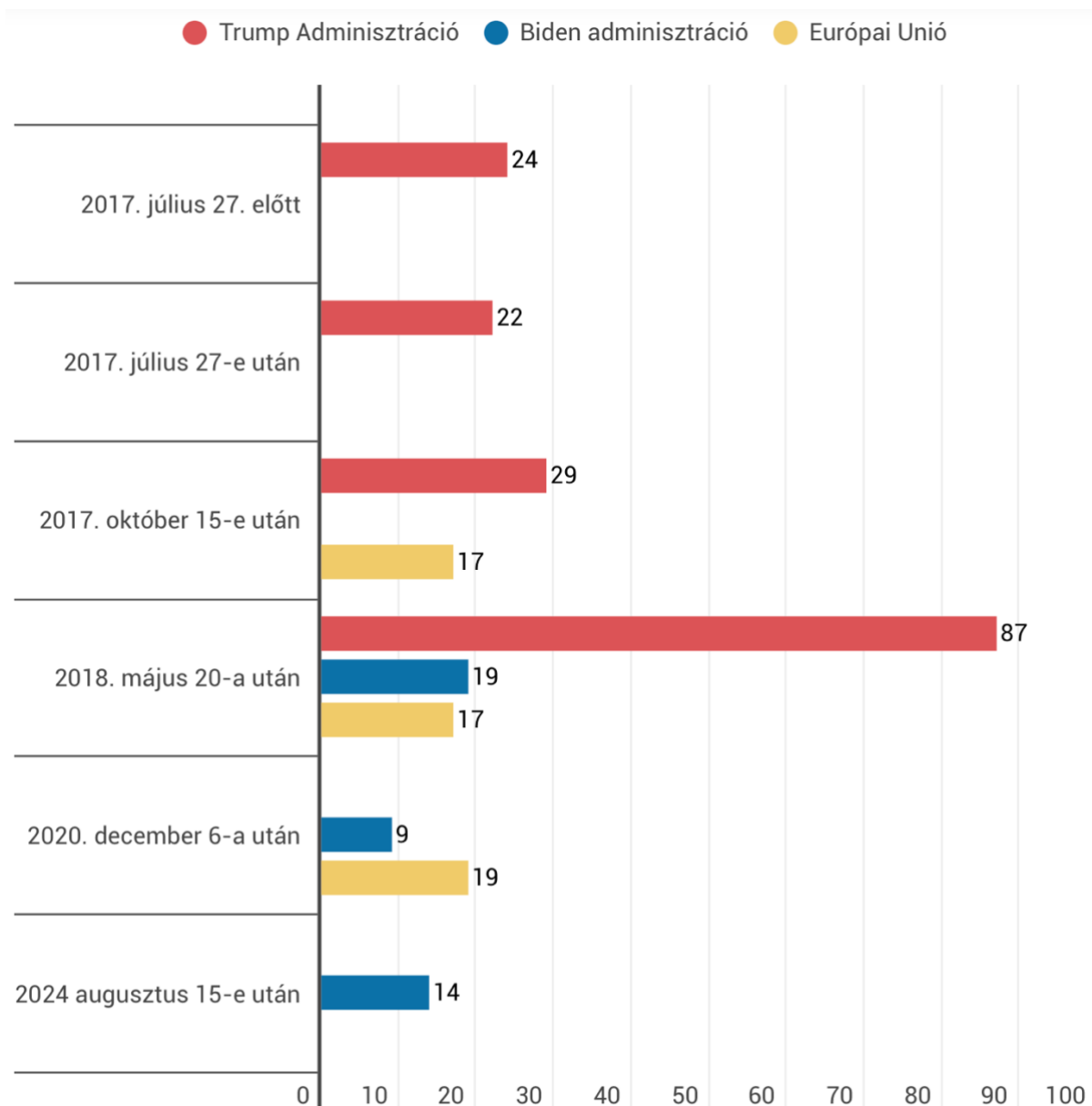
⁹⁵ Kneip, 2023

⁹⁶ European Union External Action, 2020

különös figyelmet fordítva a COVID-19 járvány hatásainak enyhítésére. A stabilitás és béke előmozdítása érdekében az EU 27 millió eurót költött a bevándorlók és menekültek dokumentálására, az erőszak kockázatának csökkentésére és a diszkrimináció elleni küzdelemre.

5.4. Politikai következmények

2024. július 28-án lezajlott a vizsgált időszak utolsó választása, a venezuelai elnökválasztás. Ez volt az a pont a venezuelai válságkezelésben, mikoris be kellett volna érnie az Egyesült Államok és az Európai Unió válságkezelési stratégiájának. Nem lett így.

7. ábra: Az Európai Unió, valamint a Trump-, és Biden-adminisztráció személyeket érintő szankcióspolitikájának összevetése a venezuelai választásokhoz, valamint a Barbados-megállapodásokhoz viszonyítva (a Szerző saját szerkesztésű ábrája az EU Sanctions Map, a U.S. Department of State, és U.S. Department of the Treasury adatai alapján)

A választáson körülbelül 12 millió ember békésen gyakorolta demokratikus jogát a szavazásra. Azonban az eredményhirdetés és a szavazatok feldolgozása során a Maduro-vezette Nemzeti Választási Tanács (CNE) komoly hiányosságokat mutatott.⁹⁷ A CNE Nicolás Maduro győzelmét alátámasztó bizonyítékok nélkül hirdette ki, nem közölt részletes adatokat vagy szavazási jegyzőkönyveket, figyelmen kívül hagyva a venezuelaiak és a nemzetközi közösség átláthatóság iránti követeléseit. Az események hitelességét az is aláássa, hogy az ellenzék által közzétett, szavazóhelyiségekből származó jegyzőkönyvek többsége szerint Edmundo González Urrutia kapta a legtöbb szavazatot, amit független megfigyelők, *exit pollok* és gyorsszámlálások is alátámasztanak. Az Egyesült Államok és számos nemzetközi partner egybehangzóan úgy véli, hogy a választások valódi győztese González Urrutia.

Az Egyesült Államok július 30-án közleményt adott ki, melyben elítéli Maduro megalapozatlan vádjait és az ellenzéki vezetők, például González Urrutia és María Corina Machado elleni fenyegetéseit, amelyeket politikai részvételük elfojtására és hatalmának megtartására használ.⁹⁸ Felszólítják a venezuelai hatóságokat, hogy biztosítsák az ellenzéki vezetők biztonságát, és azonnal engedjék szabadon mindazokat, akiket békés politikai tevékenységük miatt tartóztattak le. A rendfenntartó erőket nem szabad politikai elnyomás eszközeként alkalmazni. Az Egyesült Államok gratulál González Urrutiának a sikeres kampányhoz, és támogatja a békés hatalomátadás érdekében folytatott párbeszédet, amely tiszteletben tartja a választási törvényeket és a venezuelai nép akaratát. Az ország demokratikus normáinak helyreállítása kiemelt cél, amelyhez nemzetközi támogatást is készek nyújtani.

Hasonlóan cselekedett az Európai Unió, mikoris augusztus 24-én kiadott közleményében mély aggodalmát fejezi ki a Venezuelában fokozódó politikai válság miatt, és üdvözli az ENSZ szakértői paneljének jelentését, amely a Barbadosi Megállapodás keretében a választási folyamatot értékelte.⁹⁹ A jelentés kiemeli a venezuelai hatóságok által bejelentett választási eredmények megalapozottságának hiányát, és rámutat arra, hogy a Nemzeti Választási Tanács (CNE) eddig nem biztosította a szükséges nyilvános bizonyítékokat a választási folyamat átláthatóságának és hitelességének megítéléséhez. Az ENSZ szakértői panelje szerint az ellenzék által közzétett szavazási jegyzőkönyvek hitelesek, és ezek alapján Edmundo González Urrutia jelentős többséggel nyerte meg az elnökválasztást. Az EU felszólítja a CNE-t, hogy tegye közzé és hitelesítse a hivatalos szavazási jegyzőkönyveket, biztosítva ezzel a venezuelai

⁹⁷ Al Jazeera, 2024c

⁹⁸ US.. Department of State, 2024

⁹⁹ Európai Unió Tanácsa, 2024

nép akaratának tiszteletben tartását. Ezenkívül az EU hangsúlyozza, hogy a venezuelai hatóságok kötelesek biztosítani az állampolgárok békés demonstrációhoz és politikai véleményük szabad kifejezéséhez való jogát, valamint véget vetni az ellenzék és a civil társadalom elnyomásának, továbbá szabadon engedni minden politikai foglyot. Az EU, regionális partnereivel együttműködve, elkötelezett amellett, hogy támogassa a venezuelai párbeszédet, amely a demokrácia helyreállításához és a humanitárius, illetve társadalmi-gazdasági válság megoldásához vezethet.

Láthatjuk ezáltal, hogy Venezuela politikai izolációján kívül, nem sikerült elérni azt a se az Egyesült Államok rezsime, sem az Európai Unió transzparens választásokat követelő külpolitikai célkitűzéseit.

6. A kutatás eredményei

A kutatás összefoglalásaként, s eredményeim ismertetéseként kutatási kérdéseimre az alábbi válaszokat találtam:

Első kérdésemre, miszerint milyen különbség figyelhető meg a Trump- és Biden-adminisztráció válságkezelési stratégiájában, a válasz egyértelmű: jelentős. A két kormány venezuelai válságkezelési stratégiái között az alapvető különbség a megközelítés nyilvánosságában és intenzitásában rejlik. Trump „maximum nyomásgyakorlás” kampánya rendkívül nyílt és agresszív volt, az olajipart és az ország pénzügyi szektorát célzó szankciókkal, amelyek az ország gazdasági alapjait támadták, valamint a Guaidó-féle „átmeneti kormány” támogatásával. Ez a stratégia katonai beavatkozás lehetőségét is felvetette, és célja egy gyors rezsimeváltás kieroszakolása volt, miközben a szankciók tovább súlyosbították az ország gazdasági és humanitárius válságát. Ezzel szemben a Biden-adminisztráció alapvetően fenntartotta Trump szankciós politikáját, de nem generált új szankciókat, és csökkentette a rezsimeváltásra irányuló közvetlen retorikai nyomást. Biden kormánya ugyanakkor nem enyhítette a republikánusok által bevezetett intézkedéseket, amelyek továbbra is jelentős gazdasági és politikai nehézségeket okoznak Venezuelában. Bár bizonyos engedmények, például korlátozott szankciókivétel olajkereskedelmi célokra megtörténtek, ezek nem vezettek átfogó enyhítésekhez, és az alapvető gazdasági blokádnak változatlan maradt.

Második kérdésem, miszerint *„milyen különbségek tapasztalhatóak az Európai Unió és az Egyesült Államok válságkezelési stratégiája között?”* a válaszom az lenne, hogy a különbség nem a válságkezelés módszereiben és perspektíváiban keresendő. Az Európai Unió és az

Egyesült Államok venezuelai válságkezelési stratégiája közötti fő különbség az alkalmazott eszközök intenzitásában és célkitűzéseiben rejlik. Az Egyesült Államok stratégiája rendkívül konfrontatív, amely a „maximum nyomásgyakorlás” politikájában öltött testet, elsősorban szankciók, olajembargó és más gazdasági blokádok formájában. Ezen intézkedések célja a venezuelai gazdaság megbénítása, valamint a Maduro-kormányzat megbuktatása volt, miközben a Guaidó-féle „átmeneti kormány” támogatása és legitimációja is előtérbe került. Az EU ugyanakkor mérsékeltebb megközelítést alkalmazott, amely hangsúlyt fektetett a választási folyamatok átláthatóságának biztosítására, a nemzetközi normák betartására és a párbeszéd elősegítésére. Az EU üdvözölte például az ENSZ szakértői panel jelentését a venezuelai választások legitimitásáról, és felszólította a Nemzeti Választási Tanácsot (CNE), hogy tegye közzé és hitelesítse a választási jegyzőkönyveket, ezáltal biztosítva a választási folyamat integritását. Az EU stratégiája kevésbé közvetlenül szankcióalapú, inkább a demokrácia helyreállítását célzó diplomáciai erőfeszítéseken és az emberi jogok tiszteletben tartásának előmozdításán keresztül próbál hatást gyakorolni.

Harmadik kérdésem, miszerint „*Sikeresnek tekinthető-e az Európai Unió és az Egyesült Államok válságkezelési stratégiája?*” a válaszom az lenne: egyértelműen nem. Az Egyesült Államok a „maximum nyomásgyakorlás” politikáját alkalmazta, amely szankciókkal, olajembargóval és a Guaidó-féle „*átmeneti kormány*” támogatásával próbált rezsimváltást kieroszakolni, ám ez a stratégia nem érte el célját, Maduro kormányzata továbbra is hatalmon maradt. Az EU ezzel szemben a választási folyamat átláthatóságát és hitelességét követelte, elsősorban a választási jegyzőkönyvek nyilvánosságra hozatalát sürgetve. Azonban ezek a törekvések sem jártak eredménnyel, mivel a Maduro-vezette Nemzeti Választási Tanács nem biztosította a szükséges bizonyítékokat, és a választások integritását nem sikerült helyreállítani. Mindkét megközelítés képtelen volt érdemben kezelni a politikai és humanitárius válságot, valamint biztosítani a venezuelai nép akaratának érvényesülését. A dolgozatban bemutatott 8 évnyi, igen turbulens venezuelai válságkezelés esetei jól szemléltetik, hogy a nemzetközi közösség szankciós politikával kombinált diplomáciai lépései önmagukban nem bizonyultak elegendőnek egy elnyomó szocialista rezsim közel 25 éves fennállásának megdöntéséhez.

Szakirodalom

- Al Jazeera (2017b, július 31). Maduro hails Constituent Assembly election victory. *Al Jazeera*
Letöltés dátuma: 2024. 09. 26.
<https://www.aljazeera.com/news/2017/7/31/maduro-hails-constituent-assembly-election-victory>
- Al Jazeera. (2017a, július 18). Maduro's July 30 vote to go ahead amid Trump threat. *Al Jazeera*.
Letöltés dátuma: 2024. 09. 28.
<https://www.aljazeera.com/news/2017/7/18/maduros-july-30-vote-to-go-ahead-amid-trump-threat>
- Al Jazeera. (2017c, július 31). Maduro hails Constituent Assembly election victory. *Al Jazeera*
Letöltés dátuma: 2024.09.24.
<https://www.aljazeera.com/news/2017/7/31/maduro-hails-constituent-assembly-election-victory>
- Al Jazeera. (2017d, augusztus 25). US imposes sweeping financial sanctions on Venezuela. *Al Jazeera*.
Letöltés dátuma: 2024.09.21.
<https://www.aljazeera.com/news/2017/8/25/us-imposes-sweeping-financial-sanctions-on-venezuela>
- Al Jazeera. (2024c, július 29). Venezuela's Maduro wins another disputed election. *Al Jazeera*.
Letöltés dátuma: 2024.09.21.
<https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/7/29/venezuelas-maduro-wins-another-disputed-election>
- Al Jazeera. (2024a, július 28). Venezuela awaits election results after challenge to Maduro's grip on power. *Al Jazeera*.
Letöltés dátuma: 2024.09.12.
<https://www.aljazeera.com/news/2024/7/28/venezuelans-vote-as-opposition-challenges-president-maduros-grip-on-power>
- Al Jazeera. (2024b, július 29). Maduro declared victor of Venezuela's disputed presidential election. *Al Jazeera*.
Letöltés dátuma: 2024.09.20.
<https://www.aljazeera.com/news/2024/7/29/nicolas-maduro-declared-winner-of-closely-fought-venezuela-election>
- Alava, A. C. (2024). US Sanctions Are Killing Venezuelans. *Venezuelanalysis*
Letöltés dátuma: 2024.09.18.
<https://venezuelanalysis.com/analysis/us-sanctions-are-killing-venezuelans/>
- Arnson, C. (2016). How the Trump Administration's Venezuela Policy Just Doesn't Add Up. *Latin Trade*.
<https://latintrade.com/2019/08/20/how-the-trump-administrations-venezuela-policy-just-doesnt-add-up/?v=7516fd43adaa>
- BBC. (2017, október 17). Venezuela elections neither 'free nor fair', says US. *BBC*.
Letöltés dátuma: 2024.10.01.
<https://www.bbc.com/news/world-latin-america-41646488>
- BBC. (2020, december 7). Venezuela: Maduro and allies win National Assembly poll - partial results. *BBC*.
Letöltés dátuma: 2024.09.28.
<https://www.bbc.com/news/world-latin-america-55211149>

- Broner, T. T. (2017. július 31.). Venezuela: The Constituent Assembly Sham. *Human Rights Watch*.
 Letöltés dátuma: 2024.09.15.
<https://www.hrw.org/news/2017/07/31/venezuela-constituent-assembly-sham>
- Charner, F. et al. (2018, május 21). Opponents slam Venezuelan President Nicolas Maduro's election victory as a sham. *CNN*.
 Letöltés dátuma: 2024.10.05.
<https://edition.cnn.com/2018/05/20/americas/venezuela-elections/index.html>
- Church, J. & Morey M. (2024. november 14.). Today in Energy: Most U.S. petroleum coke is exported. *U.S. Department of Energy*.
<https://www.eia.gov/international/analysis/country/VEN>
- Ellner, S. (2013). Just How Radical is President Nicolás Maduro. *NACLA Report on the Americas*, 46(2), 45–49.
<https://doi.org/10.1080/10714839.2013.11721996>
- Európai Unió. (2018). *Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing* [Irányelv]. Eur-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0843>
- Európai Unió Tanácsa, EU határozat (2017b/2074)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D2074&qid=1730761347798>
- Európai Unió Tanácsa. (2004). Basic principles on the use of restrictive measures (sanctions) (*Document No. 10198/1/04 REV 1*).
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2010198%202004%20REV%201/EN/pdf>
- Európai Unió Tanácsa. (2016). Outcome of the Council meeting: 3482nd Council meeting, Foreign Affairs, Brussels, 18 July 2016 (*Document No. 11355/16*).
<https://www.consilium.europa.eu/media/22487/st11355en16.pdf>
- Európai Unió Tanácsa. (2017a, július 27). *A főképviseelő nyilatkozata az Európai Unió nevében a venezuelai helyzetről* [Sajtóközlemény sz. 492/17].
<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2017/07/26/hrvp-declaration-situation-venezuela/>
- Európai Unió Tanácsa. (2017c, november 9). *Venezuela: Az EU következtetéseket és célzott szankciókat fogad el* [Sajtóközlemény, sz. 643/17].
<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2017/11/13/venezuela-eu-adopts-conclusions-and-targeted-sanctions/>
- Európai Unió Tanácsa. (2019, november 11). *A Tanács 2021. november 14-ig meghosszabbította a Venezuelával szembeni szankciókat* [Sajtóközlemény, sz. 771/20].
<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2020/11/12/council-extends-sanctions-on-venezuela-until-14-november-2021/>
- Európai Unió Tanácsa. (2019, november 11). *Venezuela: A Tanács 2020. november 14-ig meghosszabbította a szankciókat* [Sajtóközlemény, sz. 708/19].
<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2019/11/11/venezuela-council-renews-sanctions-until-14-november-2020/>

Európai Unió Tanácsa. (2020, november 12). *A főképviselőnek az Európai Unió nevében tett nyilatkozata egyes országoknak a venezuelai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekhez történő csatlakozásáról* [Sajtóközlemény, sz. 771/20].

<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2020/11/12/council-extends-sanctions-on-venezuela-until-14-november-2021/>

Európai Unió Tanácsa. (2022, december 2). *A főképviselőnek az Európai Unió nevében tett nyilatkozata egyes harmadik országoknak a venezuelai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekhez történő csatlakozásáról* [Sajtóközlemény].

<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/12/02/statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-alignment-of-certain-third-countries-concerning-restrictive-measures-in-view-of-the-situation-in-venezuela/>

Európai Unió Tanácsa. (2022, december 2). *A főképviselőnek az Európai Unió nevében tett nyilatkozata egyes harmadik országoknak a venezuelai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekhez történő csatlakozásáról* [Sajtóközlemény, sz. 1028/22].

<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/12/02/statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-alignment-of-certain-third-countries-concerning-restrictive-measures-in-view-of-the-situation-in-venezuela/pdf/>

Európai Unió Tanácsa. (2023, november 13). *Venezuela: a Tanács felülvizsgálta a korlátozó intézkedéseket* [Sajtóközlemény, sz. 860/23].

<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2023/11/13/venezuela-council-reviews-restrictive-measures/>

Európai Unió Tanácsa. (2024. augusztus 24.). *Venezuela: Statement by the High Representative on behalf of the EU on recent post-election developments* [Sajtóközlemény].

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/08/24/venezuela-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-recent-post-election-developments/>

Európai Unió Tanácsa. (2024). *Határozat (KKBP 2024/1339)*. Európai Unió Hivatalos Lapja.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:L_202401339

Európai Unió Tanácsa. (2016). Outcome of the Council meeting: 3482nd Council meeting, Foreign Affairs, Brussels, 18 July 2016 (*Document No. 11355/16*).

<https://www.consilium.europa.eu/media/22487/st11355en16.pdf>

European Union External Action. (2020, május 20). *Factsheet: EU supports Venezuelan refugees, migrants and host communities*. EEAS.

https://www.eeas.europa.eu/eeas/factsheet-eu-supports-venezuelan-refugees-migrants-and-host-communities_en

Exec. Order No. 13692. *C.F.R. 12747-12750* (2018).

<https://ofac.treasury.gov/media/5906/download?inline>

Exec. Order No. 13808, 3 *C.F.R. 41155-41156* (2017).

<https://ofac.treasury.gov/media/5476/download?inline>

Exec. Order No. 13827, 3 *C.F.R. 12469-12470* (2018).

<https://ofac.treasury.gov/media/5486/download?inline>

- Exec. Order No. 13835, 3 *C.F.R.* 24001-24002 (2018).
<https://ofac.treasury.gov/media/5511/download?inline>
- Exec. Order No. 13857, 3 *C.F.R.* 509-510 (2019).
<https://ofac.treasury.gov/media/5491/download?inline>
- Exec. Order No. 13884, 3 *C.F.R.* 38843-38845 (2019).
<https://ofac.treasury.gov/media/26786/download?inline>
- Fieser, E. & Acosta, A.I. (2021, november 22). Venezuela's Guaidó Says U.S. to Continue Backing Him as Leader. *Bloomberg*.
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-11-22/guaido-says-u-s-to-continue-backing-him-as-venezuela-leader?embedded-checkout=true>
- Freden, B. A. (2020, december 9). *OAS resolution condemns the fraudulent elections in Venezuela* [Beszéd]. Organization of American States
<https://usoas.usmission.gov/oas-resolution-condemns-the-fraudulent-elections-in-venezuela/>
- Gallardo, L. H. & Batalova, J. (2020, április 10). *Venezuelan Immigrants in the United States*. Migration Policy Institute.
<https://www.migrationpolicy.org/article/venezuelan-immigrants-united-states-2018>
- Government of Canada. (2018. augusztus 8.). Lima Group Statement on Venezuela [Sajtóközlemény].
https://www.international.gc.ca/world-monde/international_relations-relations_internationales/latin_america-amerique_latine/2018-08-08-lima_group-groupe_lima.aspx?lang=eng
- Granados Ceja, J. L. (2024, november 11) Colombian President Rejects Privatization of Venezuela-owned Petrochemical Firm Monómeros. *Venezuelanalysis*
Letöltés dátuma: 2024.11.12.
<https://venezuelanalysis.com/news/colombian-president-rejects-privatization-of-venezuela-owned-petrochemical-firm-monmeros/>
- Heckel, H. D. , McCoy, . Jennifer L. , Lieuwen, . Edwin and Martz, . John D. (2024, November 17). Venezuela. *Encyclopedia Britannica*.
Letöltés dátuma: 2024.11.17.
<https://www.britannica.com/place/Venezuela>
- InSight Crime. (2020, Jan. 18). How Criminals Take Advantage of Venezuela's Food Aid System. *InSight Crime*.
Letöltés dátuma: 2024.11.01.
<https://insightcrime.org/news/criminals-take-advantage-venezuelas-food-aid-system/>
- International Crisis Group (2023, október 20). Barbados Deal Sets Venezuela on a Rocky Path to Competitive Polls. *International Crisis Group*.
Letöltés dátuma: 2024.10.04.
<https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/andes/venezuela/barbados-deal-sets-venezuela-rocky-path-competitive-polls>
- International Crisis Group (2023, október 20). Barbados Deal Sets Venezuela on a Rocky Path to Competitive Polls. *International Crisis Group*.

- <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/andes/venezuela/barbados-deal-sets-venezuela-rocky-path-competitive-polls>
- Kesling, B. & Kurmanev, A. (2017, augusztus 11). Trump Won't Rule Out Military Option for Venezuela. *The Wall Street Journal*
 Letöltés dátuma: 2024.10.15.
<https://www.wsj.com/articles/trump-won-t-rule-out-military-option-for-venezuela-1502490803>
- Kneip, L. (2024, augusztus 20) Amid rising insecurity in Venezuela, the US and its partners must prepare for a new wave of migration. *Atlantic Council*.
<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/amid-rising-insecurity-in-venezuela-the-us-and-its-partners-must-prepare-for-a-new-wave-of-migration/>
- Krumholtz M. (2021, Január 24). Will Biden's arrival lead to better U.S. relations with Venezuela? *Latin America Reports*.
 Letöltés dátuma: 2024.10.19.
<https://latinamericareports.com/will-bidens-arrival-lead-to-better-u-s-relations-with-venezuela/5352/>
- Macrotrends. (2024). Venezuela Infant Mortality Rate 1950-2024 *Macrotrends*
<https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/VEN/venezuela/infant-mortality-rate>
- Melimopolous, E. (2017, július 17). Venezuela: People vote in unofficial referendum. *Al Jazeera*.
 Letöltés dátuma: 2024.09.13.
<https://www.aljazeera.com/features/2017/7/17/venezuela-people-vote-in-unofficial-referendum>
- Melimopolous, E. (2018, május 21). Venezuela's Maduro wins presidential vote boycotted by opposition. *Al Jazeera*.
 Letöltés dátuma: 2024.09.21.
<https://www.aljazeera.com/news/2018/5/21/venezuelas-maduro-wins-presidential-vote-boycotted-by-opposition>
- Muñoz-Pogossian, B. & Winkler, A. (2023, november 27) *The Persistence of the Venezuelan Migrant and Refugee Crisis*. Center for Strategic & International Studies.
<https://www.csis.org/analysis/persistence-venezuelan-migrant-and-refugee-crisis>
- National Emergencies Act, 50 U.S.C. § 1622(d) (1976),
<https://uscode.house.gov/view.xhtml?path=/prelim@title50/chapter34&edition=prelim>
- Office of Foreign Assets Control. (2017, november 17). *Notice of OFAC sanctions actions*. Federal Register, 82(221), 54466.
<https://www.federalregister.gov/d/2017-24902>
- Öner, İ. (2021). *Nicolas Maduro: A populist without popularity*. ECPS Leader Profile Series #5. European Center for Populism Studies.
<https://www.populismstudies.org/wp-content/uploads/2021/03/ECPS-Leader-Profile-Series-5-2.pdf>
- Rendon, M. (2017, augusztus 17). *Why Venezuela Should Be a U.S. Foreign Policy Priority*. Center for Strategic & International Studies.
<https://www.csis.org/analysis/why-venezuela-should-be-us-foreign-policy-priority>

- Rendon, M., et al. (2019, augusztus 10). *Unraveling the water crisis in Venezuela*. Center for Strategic & International Studies.
<https://www.csis.org/analysis/unraveling-water-crisis-venezuela>
- Romero, C. A., & Mijares, V. M. (2016). From Chávez to Maduro: Continuity and Change in Venezuelan Foreign Policy. *Contexto Internacional*, 38(1), 171–177. Spanyolról angolra fordította: Guerra, L.R..
<https://doi.org/10.1590/S0102-8529.2016380100005>
- Rosales, A. (2019). Radical rentierism: gold mining, cryptocurrency and commodity collateralization in Venezuela. *Review of International Political Economy*, 26(6), 1311–1332.
<https://doi.org/10.1080/09692290.2019.1625422>
- Sesin, C. (2020, szeptember 6). Dems gear up to make case for Trump's removal. *NBC News*.
Letöltés dátuma: 2024.10.16.
<https://www.nbcnews.com/news/latino/biden-slams-trump-abject-failure-venezuela-well-cuba-policies-n1239356>
- Singer F. (2024, április 19). How US sanctions have affected Venezuela. *El País*. Online:
Letöltés dátuma: 2024.11.01.
<https://english.elpais.com/international/2024-04-19/how-us-sanctions-have-affected-venezuela.html>
- The Cook Political Report. (2016). Presidential Results by Year. *The Cook Political Report*.
<https://www.cookpolitical.com/presidential-results-year>
- The White House. (2015, március 9). *FACT SHEET: Venezuela Executive Order* [Sajtóközlemény].
<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/03/09/fact-sheet-venezuela-executive-order>
- The White House. (2021. március 3.). *Notice on the Continuation of the National Emergency with Respect to Venezuela* [Sajtóközlemény].
<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/03/03/notice-on-the-continuation-of-the-national-emergency-with-respect-to-venezuela/>
- The White House. (2022. június 8.). *Readout of President Biden's Call with Venezuelan Interim President Juan Guaidó* [Sajtóközlemény].
<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/06/08/readout-of-president-bidens-call-with-venezuelan-interim-president-juan-guaido/>
- U.S. Department of Justice. (2021. október 18.) *Colombian Businessman Charged with Money Laundering Extradited to the United States from Cabo Verde* [Sajtóközlemény].
<https://www.justice.gov/opa/pr/colombian-businessman-charged-money-laundering-extradited-united-states-cabo-verde>
- U.S. Department of State. (2021. november 22.). *Venezuela's Flawed November 21 Elections* [Sajtóközlemény].
<https://www.state.gov/venezuelas-flawed-november-21-elections/>
- U.S. Department of State. (2022. június 10.). *FACT SHEET: Additional \$314 Million for U.S. Humanitarian Response to the Venezuela Regional Crisis* [Sajtóközlemény]
<https://www.state.gov/additional-314-million-for-u-s-humanitarian-response-to-the-venezuela-regional-crisis/>
- U.S. Department of State. (2023. október 17.). *Joint Statement on Venezuela Negotiations* [Sajtóközlemény].
<https://www.state.gov/joint-statement-on-venezuela-negotiations-3/>

- U.S. Department of State. (2024a. január 30.). *Venezuela: Sanctions Actions and Supporting Democracy* [Sajtóközlemény].
<https://www.state.gov/venezuela-sanctions-actions-and-supporting-democracy/>
- U.S. Department of State. (2024b. január 30.). *Venezuela Sanctions Relief: Expiration of General License 44* [Sajtóközlemény]
<https://www.state.gov/venezuela-sanctions-relief-expiration-of-general-license-44/>
- U.S. Department of State. (2024c. augusztus 16.). *Joint Statement on Venezuela Election* [Sajtóközlemény].
<https://www.state.gov/joint-statement-on-venezuela-election/>
- U.S. Department of State. (2024d. augusztus 1.). *Assessing the Results of Venezuela's Presidential Election* [Sajtóközlemény].
<https://www.state.gov/assessing-the-results-of-venezuelas-presidential-election/>
- U.S. Department of the Treasury, Office of Foreign Assets Control. (2019a). *General License No. 10A under Blocking Property of the Government of Venezuela*.
<https://ofac.treasury.gov/media/34131/download?inline>
- U.S. Department of the Treasury, Office of Foreign Assets Control. (2023c, október 18). *General License No. 44 under the Venezuela Sanctions Regulations*
<https://ofac.treasury.gov/media/932226/download?inline>
- U.S. Department of the Treasury, Office of Foreign Assets Control. (2023d, október 18). *General License No. 44 under the Venezuela Sanctions Regulations*
<https://ofac.treasury.gov/media/932231/download?inline>
- U.S. Department of the Treasury. (2017a, július 31). *Treasury Sanctions* [Sajtóközlemény].
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm0214>
- U.S. Department of the Treasury. (2017b, november 9). *Treasury Targets Influential Former Venezuelan Official and His Corruption Network Treasury Sanctions Ten Venezuelan Government Officials* [Sajtóközlemény].
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm0389>
- U.S. Department of the Treasury. (2019b, január 28). *Treasury Sanctions Venezuela's State-Owned Oil Company Petroleos de Venezuela, S.A.* [Sajtóközlemény]
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm594>
- U.S. Department of the Treasury. (2023b, október 18.). *In Response to Electoral Roadmap, Treasury Issues New Venezuela General Licenses* [Sajtóközlemény]
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jv1822>
- UNHCR. (2023, January). *Venezuela situation*. UNHCR.
<https://www.unhcr.org>
- USAID. (2023. március 17.). *The United States Announces More than \$171 Million in Additional Humanitarian and Development Assistance for People Affected by the Ongoing Crisis in Venezuela and the Region* [Sajtóközlemény].
<https://www.usaid.gov/news-information/press-releases/mar-17-2023-united-states-announces-more-171-million-additional-humanitarian-and-development-assistance-people-affected-ongoing-crisis-venezuela-and-region>

- Városi D. (2021). A Trump-kormány szektorális szankciói Venezuelában. *KKI Elemzések, E-2021/04*, 4-9.
<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.E-2021.04>
- Vaz, R. (2020, február 9). US Sanctions Russia's Rosneft for Venezuela Dealings. *Venezuelanalysis*.
Letöltés dátuma: 2024.10.18.
<https://venezuelanalysis.com/news/14791/>
- Venezuelanalysis (2023). A war without bombs: The social, political and economic impact of sanctions against Venezuela. *Venezuelanalysis*
<https://venezuelanalysis.com/wp-content/uploads/2023/09/WWB-double-pages-web.pdf>
- Warmbrodt Z. (2017, augusztus 25). Treasury sanctions Venezuela's president. *Politico*.
Letöltés dátuma: 2024.10.07.
<https://www.politico.com/story/2017/07/31/venezuela-president-sanctions-human-rights-241174>
- Weisbrot, M. & Sachs J. (2019): Sanções Econômicas como Punição Coletiva: O Caso da Venezuela.
Washington: Center for Economic and Policy Research.
<https://www.cepr.net/images/stories/reports/venezuela-sanctions-2019-05-portuguese.pdf>
- World Bank Group. (2023). Population, total – Venezuela RB. *World Bank Open Data*.
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2023&locations=VE&start=2009>
- World Health Organization. (2024). Population, Venezuela (Bolivarian Republic of). *WHO*.
<https://data.who.int/countries/862>

Ábrajegyzék

1. ábra: A Trump-adminisztráció által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a U.S. Department of State és U.S. Department of Treasury adatai alapján)	15
2. ábra: A Biden-adminisztráció által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a U.S. Department of State és U.S. Department of Treasury adatai alapján)	24
3. ábra: Az Európai Unió Által szankcionált személyek foglalkoztatása, és szankció alá vonásának ideje (A Szerző saját szerkesztése az EU Sanctions Map adatai alapján)	28
4. ábra: Az Európai Unió által szankcionált személyek évenkénti és szerepköri megoszlása (a Szerző saját szerkesztésű ábrája az EU Sanctions Map adatai alapján)	31
5. ábra: Venezuela GDP és inflációbeli változásai a vizsgált időszakban (a Szerző saját szerkesztésű ábrája, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2024-es adatai alapján)	34
6. ábra: Venezuela népesség-változása, munkanélküliek száma és a kőolajkitermelés összefüggése (a Szerző saját szerkesztésű ábrája a Macrotrends, a Nemzetközi Valutaalap és az ENSZ adatai alapján).....	35
7. ábra: Az Európai Unió, valamint a Trump-, és Biden-adminisztráció személyeket érintő szankcióspolitikájának összevetése a venezuelai választásokhoz, valamint a Barbados-megállapodásokhoz viszonyítva(a Szerző saját szerkesztésű ábrája az EU Sanctions Map, a U.S. Department of State, és U.S. Department of the Treasury adatai alapján)	38